

Älä huuda, älä retuuta!

Suomalaisten kasvatusasenteet ja kuritusväkivallan käyttö 2025

Älä huuda, älä retuuta!

Suomalaisten kasvatusasenteet ja kuritusväkivallan käyttö 2025

Laura Holmi ja Julia Kuokkanen (toim.)
Lastensuojelun Keskusliiton verkkojulkaisu
3/2025

Sisällys

	Tiivistelmä	4
	Sammanfattning	5
	Summary	6
1.	Johdanto	7
2.	Kuritusväkivaltaa ei saada loppumaan pelkällä lainsäädännön tiukentamisella	11
3.	Asenteet kuritusväkivaltaa kohtaan 2025	15
4.	Kuritusväkivallan käyttö ja omat lapsuuden kurituskokemukset 2025	24
5.	Lapsuudessa koettu kuritus vaikuttaa asenteisiin ja kuritusväkivallan käyttöön	28
6.	Kuritusväkivallan käyttö hävettää ja sen muuttaminen yksin on vaikeaa	33
7.	Yhteenveto ja johtopäätökset	40
	Kirjallisuus	45
	Liite 1	49

Tiivistelmä

Lastensuojelun Keskusliitto on seurannut kuritusväkivaltaan liittyviä trendejä suomalaisessa yhteiskunnassa vuodesta 1981. Älä huuda, älä retuuta! – suomalaisten kasvatusasenteet ja kuritusväkivallan käyttö 2025 tarjoaa ajankohtaisen tilannekuvan tämän hetken asenteista ja teoista.

Lastensuojelun Keskusliitto selvitti suomalaisten asenteita kuritusväkivaltaa kohtaan ja kuritusväkivallan käyttöä vuonna 2025. Kuritusväkivallan käyttö on edelleen melko yleistä: 41 prosenttia vastaajista on käyttänyt kuritusväkivaltaa lastensa kasvatuksessa. Edelleen 29 prosenttia vastaajista on käyttänyt kovakouraista kiinnitarttumista tai retuuttamista lapseensa. Tässä tapahtui selvä nousu vuonna 2021. Sen sijaan tukistamisen käyttö on laskenut merkittävästi. Henkisen väkivallan keinoja käytetään yhä enemmän, kun ruumiillisen kurittamisen käyttö on vähentynyt. Valtaosa vastaajista tietää, että kuritusväkivalta ei ole sallittua, mutta yleinen tietoisuus kuritusväkivallan lainvastaisuudesta on laskenut vuodesta 2012 lähtien.

Kuritusväkivallan ylisukupolvisuus näkyy selvityksen tuloksissa. Vastaajista 61 prosenttia on itse kokenut kuritusta lapsuudessa. Vastaajista ne, joita on kuritettu lapsuudessa, ovat itsekin kurittaneet lapsiaan enemmän verrattuna niihin, jotka eivät ole kokeneet kuritusväkivaltaa lapsena. Miesten ja naisten väliset erot ovat selkeästi nähtävillä ja kasvaneet edelleen. Miehistä 22 prosenttia ja naisista 4 prosenttia hyväksyy lasten ruumiillisen kurittamisen. Miehet suhtautuvat sallivammin kuritusväkivaltaan ja käyttävät sitä kasvatuksessa enemmän kuin naiset. Kuritusväkivallan käytön laskusuunta on hidastunut.

Tämä selvitys osoittaa aiempien tutkimusten kanssa, että kuritusväkivallan väheneminen ja säätelyn lisääminen ei vielä riitä takamaan lapsille väkivaltatonta lapsuutta. Tarvitaan lisää aktiivisia toimia yhteiskunnan eri tasoilla. Ammattilaiset tarvitsevat tietoa ja ymmärrystä puuttua ja auttaa. Perheet tarvitsevat apua ja keinoja katkaista ylisukupolvisia kuritusväkivallan ketjuja psykososiaalisen tuen avulla. Lapset tarvitsevat tietoa oikeuksistaan ja siitä, mistä hakea apua matalalla kynnyksellä.

SELVITYKSEN TAUSTALLA

Kuritusväkivaltaselvityksen aineiston keruun ja tulokset on toteuttanut Taloustutkimus Oy internetpaneelikyselyllä Lastensuojelun Keskusliiton toimeksiannosta.

Kyselyn kohderyhmänä ovat olleet 15–79-vuotiaat suomalaiset Ahvenanmaata lukuun ottamatta.

Kyselyyn vastasi 1057 henkilöä suomeksi ja 50 henkilöä ruotsiksi, vastaajista 359 oli lapsiperheitä.

AVAINSANAT

kuritusväkivalta, fyysinen väkivalta, henkinen väkivalta, kasvatusta, vanhemmuus, psykososiaalinen tuki

Sammanfattning

Centralförbundet för Barnskydd har följt trender relaterade till uppfostningsvåld mot barn i det finländska samhället sedan 1981. "Skrik inte, ruska inte!" – finländarnas uppfostningsattityder och användning av uppfostningsvåld mot barn 2025 ger en aktuell lägesbild av dagens attityder och handlingar.

Centralförbundet för Barnskydd undersökte finländarnas attityder till uppfostningsvåld år 2025. Användningen av uppfostningsvåld är fortfarande ganska vanlig: 41 procent av de svarande har använt agan i uppföstran av sina barn. Fortfarande har 29 procent av de svarande använt hårdhänt fasthållning eller ruskat sitt barn. Här skedde en tydlig ökning år 2021. Däremot har användningen av örfilar minskat avsevärt. Psykiskt våld används i allt högre grad, medan användningen av fysiskt uppfostningsvåld har minskat. Majoriteten vet att uppfostningsvåld inte är tillåtet, men den allmänna medvetenheten om att uppfostningsvåld är olagligt har minskat sedan 2012. Den generationella överföringen av uppfostningsvåld syns tydligt i undersökningens resultat. Av de svarande har 61 procent själva blivit utsatta för uppfostningsvåld som barn. De som själva blivit agade som barn har i högre grad agerat likadant mot sina egna barn jämfört med dem som inte blivit utsatta. Skillnaderna mellan män och kvinnor är tydliga och har ökat ytterligare. Av männen godkänner 22 procent fysiskt uppfostningsvåld av barn, medan motsvarande siffra för kvinnor är 4 procent. Män är mer tillåtande till uppfostningsvåld och använder det oftare i uppföstran än kvinnor. Den tidigare nedåtgående trenden i användningen av uppfostningsvåld har nu saktat ner.

Denna undersökning visar, i likhet med tidigare forskning, att minskningen av uppfostningsvåld och ökad reglering inte räcker för att garantera en barn- dom fri från våld. Det behövs fler aktiva åtgärder på olika nivåer i samhället. Yrkesverksamma behöver mera kunskap och förståelse för att kunna ingripa och hjälpa. Familjer behöver stöd och verktyg för att bryta generationella kedjor av uppfostningsvåld med hjälp av psykosocialt stöd. Barn behöver in- formation om sina rättigheter och om var de kan söka hjälp.

RAPPORTENS BAKGRUND

Datainsamlingen och resultaten för utredningen om aga mot barn har genomförts av Taloustutkimus Oy via en internetpanelundersökning på uppdrag av Centralförbundet för Barnskydd.

Målgruppen för enkäten var finländare i åldern 15–79 år, exklusive Åland.

Undersökningen besvarades av 1 057 personer på finska och 50 personer på svenska. Av respon- denterna var 359 barnfamiljer.

NYCKELORD

uppfostningsvåld, fysiskt våld, psykiskt våld, uppföstran, föräldraskap, psykosocialt stöd

Summary

The Central Union for Child Welfare has been monitoring trends related to disciplinary violence in Finnish society since 1981. "Don't shout, don't rattle!" – Finnish attitudes toward parenting and the use of disciplinary violence in 2025 provides a current snapshot of prevailing attitudes and behaviours.

The Central Union for Child Welfare surveyed the attitudes and use of disciplinary violence in Finland in 2025. The use of disciplinary violence remains common: 41 percent of respondents have used it in raising their children. Additionally, 29 percent have used forceful grabbing or rough handling. This marked a clear increase in 2021. In contrast, the use of hair-pulling has significantly decreased. Methods of psychological violence are increasingly used but physical punishment has declined. Most of the respondents are aware that disciplinary violence is forbidden by the law but general awareness of the illegality of disciplinary violence has decreased since 2012. The intergenerational nature of disciplinary violence is evident in the findings. Of the respondents, 61 percent experienced disciplinary violence in their own childhood. Those who were punished as children are more likely to have used disciplinary violence on their own children compared to those who were not. Differences between men and women are clearly visible and have continued to grow. Among men, 22 percent accept physical punishment of children, compared to 4 percent of women. Men are more permissive toward disciplinary violence and use it more in parenting than women. The downward trend in the use of disciplinary violence has slowed.

This report, in line with previous studies, shows that the reduction in disciplinary violence and increased regulation is not yet sufficient to ensure a childhood free from violence. More active measures are needed at all levels of society. Professionals need more knowledge and understanding to intervene and help. Families need support and tools to break intergenerational cycles of disciplinary violence through psychosocial support. Children need information about their rights and where to seek help.

STUDY BACKGROUND

The data collection and results of the disciplinary violence survey were carried out by Taloustutkimus Oy through an online panel survey commissioned by the Central Union for Child Welfare.

The target group of the survey consisted of Finnish residents aged 15–79, excluding Åland.

A total of 1,057 people responded in Finnish and 50 in Swedish. Among the respondents, 359 were families with children.

KEYWORDS

disciplinary violence, physical violence, psychological violence, parenting, parenthood, psychosocial support

1.

Johdanto

LASTEN TULISI VOIDA KASVAA väkivallattomassa ympäristössä. Suomi on kriminalisoinut lapsiin kohdistuvan väkivallan ensimmäisten maiden joukossa 1984 (Laki lapsen huollosta ja tapaamisoikeudesta 361/1983). Tämä oli merkittävä askel kohti turvallisempaa lapsuutta. Lisäksi Suomi on vuonna 1991 ratifioinut YK:n lapsen oikeuksien sopimuksen ja sitoutunut sen toimeenpanoon.

YK:n lapsen oikeuksien yleissopimuksen 19 artiklan mukaan sopimusvaltioiden on suojeltava lasta kaikilta fyysisen ja henkisen väkivallan, vahingoittamisen, laiminlyönnin, välinpitämättömyyden, huonon kohtelun tai hyväksikäytön muodoilta.

2000-luvulla Suomi on sitoutunut torjumaan lapsiin ja naisiin kohdistuvaa väkivaltaa ratifioimalla useita kansainvälisiä ihmisoikeussopimuksia, kuten Lanzaroten ja Istanbulin sopimukset (Ulkoministeriö, 2007; Ulkoministeriö, 2011). Kansallisen Väkivallaton lapsuus- toimenpidesuunnitelman ja toimeenpanon (2020–2025) tavoitteena on ehkäistä lapsiin ja nuoriin kohdistuvaa väkivaltaa. Paraikaa muotoillaan seuraavaa toimenpidekautta ([Väkivallaton lapsuus -toimenpidesuunnitelma](#)).

Tämä kaikki osoittaa pyrkimystä lasten oikeuksien ja hyvinvoinnin edistämiseksi. Kuitenkin herää kysymys, ovatko nämä toimet riittäviä suojelemaan lapsiamme väkivallalta nyt ja tulevaisuudessa.

Suomen määräaikaisraportoinnissa YK:n lapsen oikeuksien komitea on erityisesti nostanut esiin kysymyksiä, jotka liittyvät väkivallan eri muotojen tunnistamiseen, monialaiseen asiantuntemukseen ja riittävien palveluiden kehittämiseen ([CRC/C/FIN/CO/5-6](#)). Olisi tärkeää varmistaa aidosti riittävät resurssit Väkivallaton lapsuus -toimeenpanosuunnitelman yhteydessä.

Samaan aikaan kun lapsiperheiden määrä vähenee, ovat viimeaikaiset selvitykset osoittaneet, että vanhemmuus 2020-luvulla on vaativaa. Lapsiperheet kamppailevat työn ja perhe-elämän yhdistämisen, jaksamisen, uupumisen ja tukiverkoston vähyyden kanssa (ks. Perhebarometri, 2022; SOS-Lapsikylä, 2025). Vanhemmuudessa näkyy myös hyvinvointierot. Vanhemman voimavaroilla ja uupumuksen kokemuksella on merkitystä siihen, millaista lapsuutta lapset saavat elää perheissään ja millaisia voimavaroja ja keinoja vanhemmilla on kasvatukseen. Riski väkivallan käyttöön kasvatuksessa lisääntyy vanhempien uupumuksen ja keinottomuuden kokemusten myötä (Sorkkila & Aunola, 2020; Mikolajczak ym., 2018). Myös omat lapsuuden aikaiset väkivaltakokemukset lisäävät riskiä käyttää kuritusväkivaltaa omien lasten kasvatuksessa (esim. Koga ym., 2024). Tietoisuuden lisäämisessä sekä väkivallan eri muotojen ja vaikutusten tunnistamisessa on edelleen merkittäviä haasteita niin uhrien, tekijöiden kuin väkivaltaa kohtaavien ammattilaistenkin keskuudessa (Nikkola ym., 2022).

Lapsiuhritutkimuksen mukaan kuritusväkivallan käyttö on edelleen vähentynyt ja erityisen vakavat fyysisen väkivallan teot ovat edelleen harvinaisia. Toisaalta myönteinen kehitys on pysähtynyt ja henkisen väkivallan käyttö on lisääntynyt huomattavasti. (Mielityinen ym., 2023.) Tilastokeskuksen

(2023) mukaan lähes joka toinen 15–74-vuotias kertoo kokeneensa lapsena vanhempiensa harjoittamaa henkistä tai fyysistä väkivaltaa. Myös kouluterveyskyselyjen mukaan lapset ja nuoret kokevat kotonaan kuritusväkivaltaa ja enenevässä määrin henkistä väkivaltaa (Helenius ym., 2023).

Tässä selvityksessä, kuten aiemmissakin, käytetään käsitettä kuritusväkivalta. Sillä tarkoitetaan fyysistä tai henkistä väkivaltaa, jolla vanhempi, muu aikuinen tai esimerkiksi vanhempi sisarus pyrkii aiheuttamaan lapselle fyysistä tai henkistä kipua rangaistakseen tätä tai säädelläkseen hänen käyttäytymistään. Kuritusväkivalta on esimerkiksi lapsen tukistamista, läimäyttämistä, pilkkaamista tai tahallista huomiotta jättämistä. Tätä käsitettä on päädytty käyttämään tässä selvityksessä yhdenmukaisuuden ja vertailtavuuden vuoksi. Kuritusväkivallan käsitteeseen liittyy uhrin ja tekijän välisen suhteen merkitys, etenkin mietittäessä toimenpiteitä tilanteissa, joissa vanhempi on käyttänyt lastaan kohtaan kuritusväkivaltaa. Edellisessä selvityksessä [Essi Julin \(2021\)](#) avaa hyvin lapsiin kasvatustieteessä käytetyn väkivallan käsitteitä. Kuritusväkivallan käyttöön on aina puututtava, eikä se ole missään tilanteessa hyväksyttävää. On myös lapsen kannalta tärkeää, että asia käsitellään aina asianmukaisesti.

Selvityksen toteuttaminen

Noin neljän vuoden välein toteutetulla Kuritusväkivaltaselvityksellä on tarkoitus selvittää suomalaisten asenteita ja kasvatuskäytäntöjä, jotka koskevat lasten kuritusväkivaltaa ja henkistä kaltoinkohtelua. Seurannalla selvitetään vallitsevia asennemuutoksia ja se on pyritty toistamaan mahdollisimman samankaltaisena kuin edelliset kaksi selvitystä (Paasivirta, 2021; Hyvärinen, 2017).

Taloustutkimus Oy on toteuttanut kyselyn internetpaneelissa Lastensuojelun Keskusliiton toimeksiannosta. Kyselyn kohderyhmänä ovat olleet 15–79-vuotiaat suomalaiset Ahvenanmaata lukuun ottamatta. Tutkimuskutsuja lähetettiin kaiken kaikkiaan 7893 henkilölle ja tutkimukseen vastasi hyväksytysti määräaikaan mennessä kaikkiaan 1057 henkilöä. Vastaajista 1 007 vastasi tutkimukseen suomeksi ja 50 ruotsiksi, joka vastaa ruotsinkielisten väestöosuutta. Vastaajista, joiden taloudessa on alaikäisiä lapsia, tavoitettiin 359 henkilöä, joka vastaa melko hyvin lapsiperheiden väestöosuutta. Tiedonkeruu toteutettiin 3.–5.2.2025 välisenä aikana.

Kaikille vastaajille oli seitsemän kuritukseen liittyvää yleistä mielipideväättämää ja 15 asteikollista väittämää siitä, kuinka haitallisia vanhemman erilaiset fyysiset ja henkiset kuritusväkivallan muodot ovat lapsen kasvuun ja kehitykselle. Lisäksi selvitettiin, miten hyvin vastaaja tuntee lainsäädännön nykytilan ja onko vastaajaa kohtaan käytetty kuritusväkivaltaa lapsuudessa. Vastaajille, joilla oli alle 18-vuotiaita lapsia, oli lisäksi kysymys seitsemän eri kuritusrangaistuskeinon käytöstä. (Ks. tarkemmin Liite 1.) Kun kysymyksessä on sana kurittaminen, haemme samalla sitä, miten suomalaiset siihen asennoituvat. Kysymyksissä on vaihdeltu eri määrittämiä: kohtuullinen väkivalta, kurittaminen, tukistaminen jne. Tavoitteena on ollut selvittää asennoitumista erilaisilla tavoilla. Kyselylomakkeessa sanaa kurittaminen avattiin sanalla rankaiseminen (ruumiillinen kurittaminen eli ruumiillinen rankaiseminen). Tulokset on painotettu kohderyhmää vastaavaksi iän, sukupuolen

ja asuinpaikan mukaan. Raportti perustuu Taloustutkimuksen toimittamiin suoriin jakaumiin ja aineistosta tehtyihin ristiintaulukointeihin.

Tämä kysely on yhdestoista Lastensuojelun Keskusliiton tekemä selvitys.¹

Selvityksen rakenne

Selvitys jakautuu seitsemään osaan. Ennen selvityksen tulosten esittelyä ja analysointia professori Noora Ellonen Tampereen yliopistolta ja ACElife-tutkimushankkeessa taustoittaa ylisukupolvista kuritusväkivaltaa, sen vaikutuksia vanhemmuuteen ja säätelymuutoksia. Vanhemman omilla kokemuksilla on merkitystä siihen, miten hän suhtautuu kuritusväkivaltaan tai onko hän turvautunut kuritusväkivaltaan lapsiaan kohtaan. Yhteiskunnan luomilla raameilla pystymme vaikuttamaan osin asenteisiin ja väkivallan kokemuksiin.

Kolmannessa osiossa tarkastellaan suomalaisten kasvatusasenteita kyselyyn perustuen. Asenteissa tarkastellaan vastaajien tietoisuutta kuritusväkivallan kieltämisestä, kuritusväkivallan hyväksyttävyyttä sekä sitä, kuinka haitallisena eri kuritusväkivallan muotoja suomalaiset pitävät lapselle. Neljännessä ja viidennessä osiossa tarkastellaan kyselyyn perustuen suomalaisten kokemuksia kuritusväkivallasta sekä miten lapsiperheet ovat käyttäneet eri kuritusväkivallan muotoja vastausten perusteella.

Kuudennessa osiossa Niina Remsu Ensi- ja turvakotien liitosta kirjoittaa lapsiin kohdistuvan kaltoinkohtelun haitoista ja keinoista puuttua siihen. Saija Westerlund-Cook Folkhälsanilta kirjoittaa vanhempien uupumuksen tunnistamisen tärkeydestä. Osioon on kasattu hyödyllisiä materiaalilinkkejä.

Viimeisessä osiossa kootaan selvityksen tulokset ja johtopäätökset aikaisempaan tutkimukseen heijasteltuna. Lastensuojelun Keskusliiton Laura Holmi ja Julia Kuokkanen ovat vastanneet johdannon, tulosten ja yhteenvedon kirjoittamisesta sekä kokonaisuuden valmiiksi saattamisesta.

Kiitämme yhteistyöstä Taloustutkimusta. Lämmin kiitos kommenttipuheenvuoroista ja asiantuntemuksenne jakamisesta Noora Elloselle Tampereen yliopistolta ja ACElife -tutkimuksesta, Niina Remsulle Ensi- ja turvakotien liitosta ja Saija Westerlund-Cookille Folkhälsanilta. Ja kuten aina, infograafit, ristiintaulukoinnit ja visuaalinen ilme eivät synny ilman tekijöitään, eli kiitos Katri Koivunen, Kaisu Muuronen, Petri Paju ja Oona Niskanen. Lopuksi erityiset kiitokset luottamuksesta sekä kommentteista Annukka Paasivirrälle Lastensuojelun Keskusliitosta.

¹ Lastensuojelun Keskusliitto järjesti Sosiaalihuollituksen ja Lääkintöhallituksen kanssa 1981 kampanjan Älä lyö lasta. Samana vuonna Oikeuspoliittinen tutkimuslaitos toteutti ensimmäisen kuritusväkivaltaa koskevia asenteita kartoittavan selvityksen. Kysely uusittiin 1985 ja Lastensuojelun Keskusliitto aloitti kyselyiden toteuttamisen uudelleen 2000-luvulla tarkoituksenaan seurata suunnitella olleen ja sittemmin vuosina 2006–2007 toteutetun uuden Älä lyö lasta -kampanjan vaikutuksia. Edelliset kyselyt on julkaistu vuosina 2012, 2014, 2017, 2021. Käsillä oleva selvitys on yhdestoista selvitys. Kysymyksiä päivitettiin hieman ja henkiseen väkivaltaan liittyvät väittämät lisättiin kyselyyn 2017. Samalla kysymyspatteristolla (Liite 1.) asenneselvitys on tehty vuosina 2017, 2021 ja 2025.

2.

Kuritusväkivaltaa ei
saada loppumaan
pelkällä lainsäädännön
tiukentamisella

SUOMALAISESSA YHTEISKUNNASSA ON jo pitkään ollut voimakas tahtotila turvata lapsille väkivallaton lapsuus. Kuritusväkivallan kriminalisoinnista on yli 40 vuotta ja sen jälkeenkin säätelyyn on tehty useita tiukennuksia. Esimerkiksi vuonna 2019 kurittamiskieltoa koskevaan säännökseen lisättiin suojausvelvoite, jonka mukaan lasten huoltajien on suojeltava lastaan paitsi omalta väkivaltaiselta käyttäytymiseltään myös muiden henkilöiden harjoittamalta väkivallalta tai kaltoinkohtelulta. Velvoite koskee sekä fyysistä että henkistä väkivaltaa.

Parhaillaan keskustellaan lasten näkemän ja kuuleman perheväkivallan kriminalisoinnista. Tässä niin sanotussa lapsirauharikoksessa haluttaisiin seurata Ruotsin esimerkkiä, jossa lasten näkemä ja kuulema lähisuhdeväkivalta on ollut rikos vuodesta 2021 asti (barnfridsbrott). Viimeisen 15 vuoden aikana Suomessa on tehty myös useita muutoksia lakeihin, jotka säätelevät viranomaisten ilmoitusvelvollisuutta poliisille lapseen kohdistuvan väkivallan epäilyissä.

Säätelymuutokset kertovat siitä, että väkivallattoman lapsuuden turvaamiseen liittyy voimakas poliittinen tahto puuttua ilmiöön nimenomaan rikoslainsäädännöllisin ja rikosoikeudellisin keinoin. Vuoden 1984 kuritusväkivallan kriminalisoinnin taustalla ei kylläkään ollut tavoite saattaa kuritusväkivaltaa käyttäneet huoltajat rikosoikeudellisten seuraamusten piiriin vaan pyrkimys oli enemmänkin vaikuttaa yleiseen asenneilmapiiriin (Fadjukoff, 2025; Kotanen, 2018). Sen sijaan ilmoitusvelvollisuuksien laajentamisessa poliisin suuntaan on ollut selkeä tavoite saattaa tapaukset rikosoikeudelliseen käsittelyyn. Näiden kehityspolkujen myötä Suomen lainsäädäntö on lapsiin kohdistuvaan väkivaltaan puuttumisen suhteen maailman tiukimpia (Fadjukoff, 2025).

Säätelyn tiukentumisella on ollut merkittäviä vaikutuksia myös niiden viranomaisten työssä, jotka työskentelevät lapsiin kohdistuvien väkivaltapäilyjen parissa. Esimerkiksi poliisille ilmoitettujen rikosepäilyjen määrä on kasvanut vuosittain merkittävästi ja lisännyt painetta poliisin suorittamaan esitutkintaan (Fagerlund & Ellonen, 2024). Poliisissa onkin viimeisten 20 vuoden aikana tehty paljon työtä lapsiin kohdistuvien rikosten tutkinnan laadun parantamiseksi ja muiden viranomaisten kanssa tehtävän yhteistyön turvaamiseksi. Voidaan sanoa, että Suomessa on kansainvälisesti tarkasteltuna maailman osaavimmat poliisit kohdata lapsiin kohdistuvaa väkivaltaa.

Pyrkimyksistä huolimatta niin käsillä oleva raportti kuin aikaisemmat tutkimukset osoittavat, että osa lapsista edelleen kokee kotonaan väkivaltaa ja että osa huoltajista hyväksyy sen käytön (Mielityinen ym., 2023; Paasivirta, 2021). Vuonna 2022 toteutettu lapsiuhritutkimus antaa jopa viitteitä siitä, että pitkään jatkunut lasten kotona kokeman kuritusväkivallan väheneminen olisi pysähtynyt (Mielityinen ym., 2023). Miksi? On toki utopistista ajatella, että millään toimilla saataisiin lapsiin kohdistuva väkivalta kokonaan loppumaan. Mittavien lakimuutosten jälkeen olisi kuitenkin tärkeä tietää, onko tehdyllä toimilla sittenkään pystytty riittävästi vaikuttamaan ilmiöön.

Se, missä määrin voimme lainsäädännöllä – tai millä tahansa muilla keinoilla – vaikuttaa yksilöiden käyttäytymiseen on aina empiirinen kysymys. Se tarkoittaa sitä, että tarvitsemme systemaattisesti analysoitua havaintoihin perustuvaa tietoa siitä, mikä loppujen lopuksi on paras keino puuttua kuritusväkivaltaan. Tutkimukset osoittavat, että asenteet kuritusväkivaltaa

Noora Ellonen

Kriminologian ja
kriminaalipolitiikan professori,
ACElife-tutkimushankkeen johtaja,
Tampereen yliopisto

kohtaan ovat tiukentuneet 1980-luvun jälkeen (Ellonen, 2012; Paasivirta, 2021), mutta emme tiedä varmaksi, missä määrin se johtuu lakimuutoksesta. Ilmoituskynnyksen madaltamisen jälkeen ilmoitetut tapaukset ovat lisääntyneet, mutta emme tiedä, johtuiko se lakimuutoksesta ja kenties yleisestä asennemuutoksesta.

Se sen sijaan tilastoihin perustuvat tutkimukset osoittavat, että lapsiin kohdistuvaan väkivaltaan tarkoitettu puuttumisjärjestelmä on suurissa ongelmissa (Fagerlund & Ellonen, 2024). Edellä kuvatut lakimuutokset tehtiin ilman panostusta niiden toteutusedellytyksiin, jonka seurauksena esimerkiksi poliisille tehtyjen lapsiin kohdistuvan väkivallan rikosepäilyjen määrä on kasvanut niin suureksi, että tutkinta-ajat ovat muodostuneet perheille kohtuuttomiksi. Mitkä ovat tämän kehityksen hyvinvointivaikutukset perheille ja erityisesti lapsille? Onko mahdollista, että pitkittyneet tutkintaprosessit muodostavat jopa uhan väkivallan lisääntymiselle perheissä?

Lisääntyvien rikosepäilyjen ja osaamisen kehittämisen myötä myös ymmärrys kuritusväkivaltaan puuttumiseen rikosoikeudellisin keinoin on lisääntynyt. Poliisien ja sosiaalityöntekijöiden havaintoihin perustuvien tutkimusten perusteella tapausten kanssa työskentelevät ammattilaiset eivät yksiselitteisesti näe kuritusväkivaltaa rikosprosessiasiana (Fadjukoff, ym., 2023; Heinonen & Ellonen, 2014). Kärjistäen voidaan kysyä, miten sakko auttaa huoltajaa lopettamaan lapsen kuritusväkivallan, jos syynä on puutteet kasvatuksellisten keinojen hallinnassa. Kysymys on kiinnostava myös rikosoikeusjärjestelmämme yhden perusperiaatteen suhteen, jonka mukaan rikosoikeudellinen puuttuminen tulisi aina olla viimesijainen keino väkivaltaiseen käyttäytymiseen puuttumisessa (ultima ratio).

Myös aikuisten omiin kertomiin perustuvat tutkimukset – tämä raportti mukaan lukien – kertoo samaa tarinaa. Osa vanhemmista käyttää kuritusväkivaltaa, vaikka tietää sen olevan rikos eikä itse mitenkään hyväksy sitä. Tilanteissa on usein kyse oman itsehallinnan pettämisestä, joka johtaa lapsen käytöksen hallintaan väkivallalla vaihtoehtoisten keinojen sijaan. Taustalla voi olla osaamattomuutta, stressiä tai väsymystä. Yksi yleinen syy on painolasti omista lapsuuden väkivaltakokemuksista; kuritusväkivallan ylisukupolvisuus on tutkimusten mukaan suurta (Koga ym., 2024). On selvää, että näitä tilanteita ei ratkaista yksinomaan kiristämällä lainsäädäntöä varsinkaan, jos lakimuutoksia ei seuraa toimintaedellytysten parannus.

Tutkimusperustaiset havainnot eivät tue sitä, että voimme turvata lasten oikeuden väkivallattomaan elämään pelkällä sääntelyn tiukentamisella. Onkin vaara, että tahtotila lasten oikeudesta väkivallattomaan elämään muotoutuu tekopyhäksi tavoitteeksi, mikäli sen rinnalla ei tueta ammattilaisten mahdollisuuksia vaikuttaa kuritusväkivallan ehkäisemiseen ja siihen puuttumiseen.

Kuritusväkivaltaa jo käyttäneet tai sen riskissä olevat perheet tarvitsevat psykososiaalista tukea ja apua toimivan vuorovaikutussuhteen luomisessa rikosoikeudellisen seuraamuksen rinnalla tai sen sijaan. Suomessa toteutetaan joitain näyttöön perustuvia väkivallattomia kasvatustekniikoita tukevia toimintamalleja, joista yksi hyvä esimerkki on Ensi- ja turvakotien liiton toteuttama ja ACElife-tutkimushankkeemme tutkima Lasten kaltoinkohtelun katkaiseminen -malli, josta myös Niina Remsu kirjoittaa omassa puheenvuorossaan. Toimintamalleja on toki muitakin. Ne perustuvat ohjattuun työskentelyyn perheiden kanssa. Työskentelyssä korostuu perheen kohtaaminen ja panostus kyseisen perheen vuorovaikutuksen kehittämiseen. Toiminta vaatii siis kaikkea sitä – rahaa ja aikaa –, mitä lakimuutosten myötä lapsiperheiden kanssa työskenteleville tahoille ei annettu lisää ja mikä sotii tämänhetkisen tehokkuusajattelun kanssa.

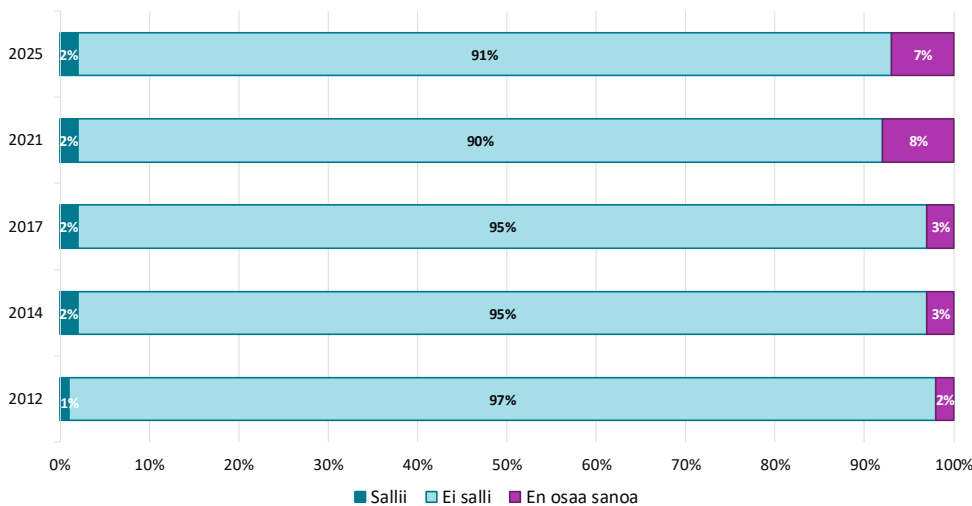
3.

Asenteet
kuritusväkivaltaa
kohtaan 2025

Tietoisuus kuritusväkivallan lainvastaisuudesta laskussa

Aiempien selvitysten kanssa samansuuntaisesti näyttää siltä, että selvä enemmistö eli 91 prosenttia vastaajista tiedostaa hyvin, että laki ei salli lapsen ruumiillista kurittamista. Vastaajista, joilla on alaikäisiä lapsia huollettavanaan, 95 prosenttia on tietoisia kuritusväkivallan laittomuudesta.

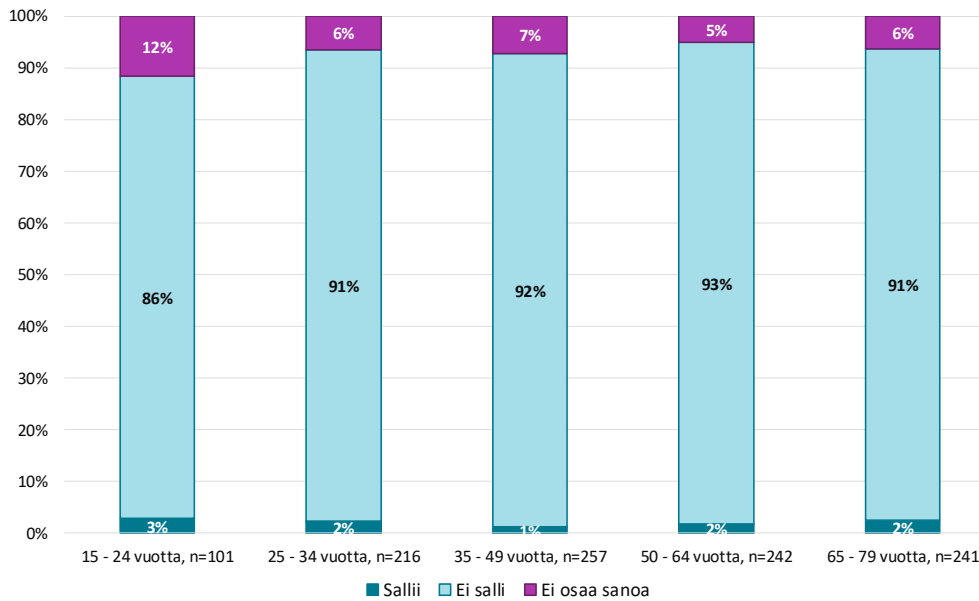
Vuoden 2025 ja 2021 kyselyiden tuloksissa en osaa sanoa -vastaukset ovat olleet nousussa. Vuonna 2025 kyselyyn vastanneista 7 prosenttia ei osannut sanoa, onko kuritusväkivalta lain mukaan sallittua vai ei. Vastaajista 2 prosenttia katsoo, että laki sallii kuritusväkivallan. Tietoisuus kuritusväkivallan lainvastaisuudesta on ollut laskussa jo vuodesta 2012 lähtien. Verratessa tuloksia vuosiin 2017, 2014 tai 2012 en osaa sanoa -vastaukset ovat lisääntyneet. Eli reilun kymmenen vuoden aikana epätietoisuus lainvastaisuudesta on noussut 5 prosenttiyksikköä.

Kuvio 1.
Salliiko laki lapsen ruumiillisen kurituksen,
Vuodet 2012, 2014, 2017, 2021 ja 2025.

Katsottaessa erikseen ikäryhmien tietoisuutta siitä, salliiko laki ruumiillisen kurituksen 15–24-vuotiaista vastaajista 12 prosenttia ja 25–34-vuotiaista vastaajista 6 prosenttia ei osannut sanoa, salliiko laki ruumiillisen kurituksen (kuvio 2 seuraavalla sivulla). Tämä on samansuuntainen tulos kuin vuonna 2021. Verrattuna aikaisempiin kyselyihin nuorempien ikäryhmien tietoisuuden heikkeneminen näkyy trendinä.

1980-luvun ja 2000-luvun alkupuolen Älä lyö lasta -tietoisuuden lisäämiskampanjoista on jo aikaa. Lisäämällä suuren yleisön ymmärrystä sekä fyysisen että psyykkisen kuritusväkivallan haitoista voidaan vähentää lapsiin kohdistuvan kuritusväkivallan riskiä. Tarjoamalla kaikille saatavilla olevaa tukea vanhemmuuteen ja lisäämällä tietoa vanhemmuustaitojen tärkeydestä voidaan tutkitusti vähentää lapsiin kohdistuvaa perheväkivaltaa. Lisäksi tämä voi vaikuttaa laskevasti perheeseen kohdistuviin voimakkaampiin interventioihin, kuten kodin ulkopuolisiin sijoituksiin. (Hakulinen ym., 2021).

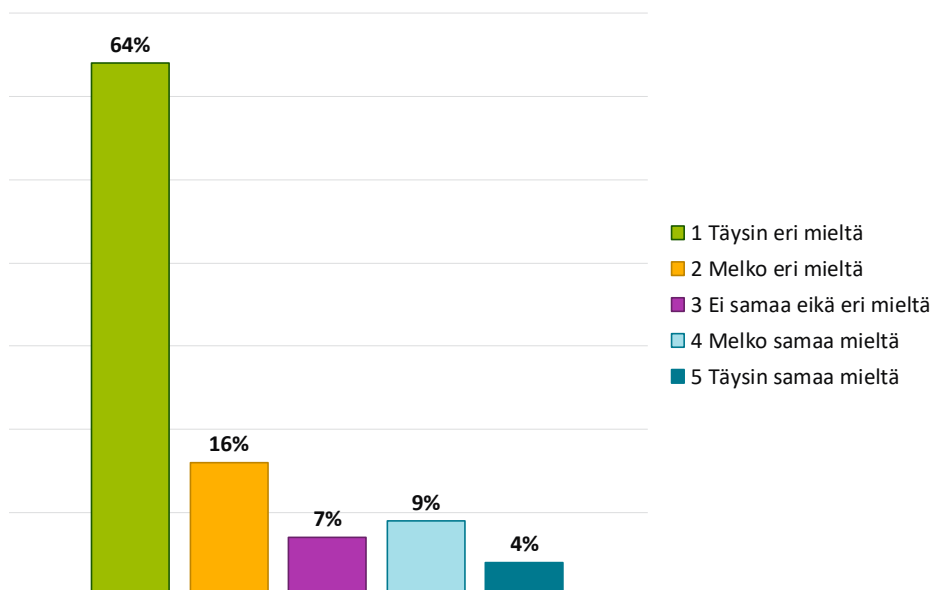

Kuvio 2.

Salliiko laki lapsen ruumiillisen kurituksen.
Vastaukset ikäryhmittäin tarkasteltuna 2025.

Asenteet ruumiillisen kurittamisen hyväksyttävyydestä

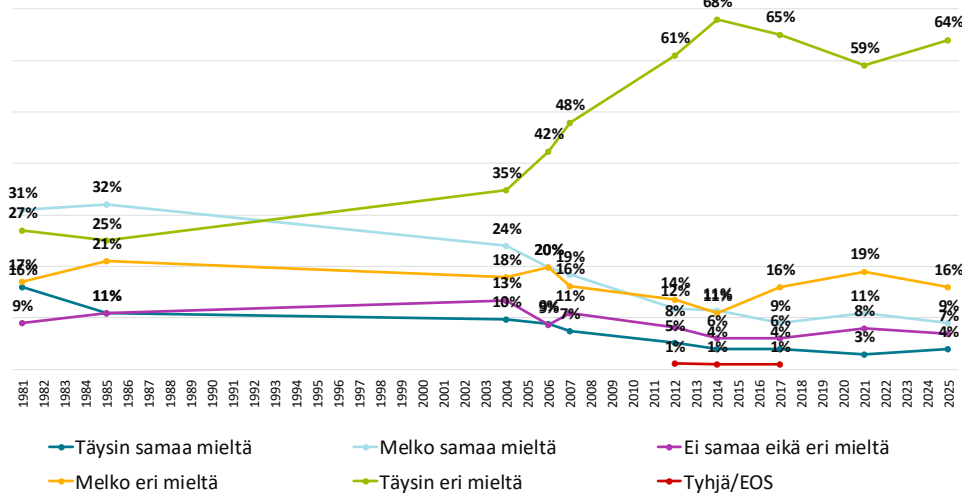
Vastaajista 80 prosenttia ei pidä ruumiillista kurittamista poikkeustapauksisakaan hyväksyttävänä keinona. (Lasten ruumiillinen kurittaminen on ainakin poikkeustapauksissa hyväksyttävää, 64 prosenttia täysin eri mieltä, 16 prosenttia melko eri mieltä.) Poikkeustapauksissa ruumiillisen kurittamisen hyväksyttäväksi katsoo vastaajista 13 prosenttia (samaa tai melko samaa mieltä) (kuvio 3).

Kuvio 3.

Lasten ruumiillinen kuritus on ainakin poikkeustapauksissa hyväksyttävä kasvatuskeino 2025.

Pidempään jatkunut myönteinen suuntaus suomalaisten asenteissa kohti kuritusvapaata kasvatusta on samansuuntainen kuin vuosien 2014 ja 2017 tulokset. Vuoden 2021 tuloksissa oli negatiivista heilahdusta, jolloin vain 59 prosenttia vastaajista oli väittämän kanssa eri mieltä (ks. alla kuvio 4). Kyselyn historian valossa tarkasteltuna kehitys on kuitenkin ollut myönteistä, sillä 1980-luvun ja 2000-luvun alun asenteet olivat vielä 30 prosentin tuntumassa.

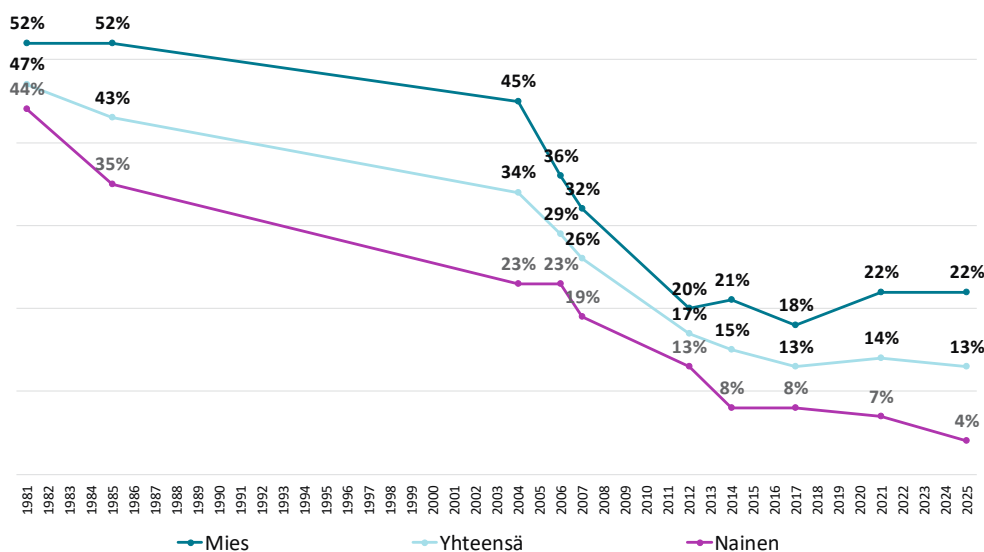

Kuvio 4.

Lasten ruumiillinen kuritus on ainakin poikkeustapauksissa hyväksyttävä kasvatukseen, prosenttiosuus vastaajista vuosina 1981, 1985, 2004, 2006, 2007, 2012, 2014, 2017, 2021 ja 2025.

Miesten ja naisten välinen asenne-ero on kasvanut

Miehistä 22 prosenttia ja naisista 4 prosenttia hyväksyy lasten ruumiillisen kurituksen ainakin poikkeustapauksissa hyväksyttäväksi kasvatukseenoksi (ks. kuvio 5). Miehet suhtautuvat kautta linjan naisia hyväksyvämmiin kuritusväkivallan käyttöön kasvatukseenoksi. Tämä todentuu myös muussa väkivaltatutkimuksessa.

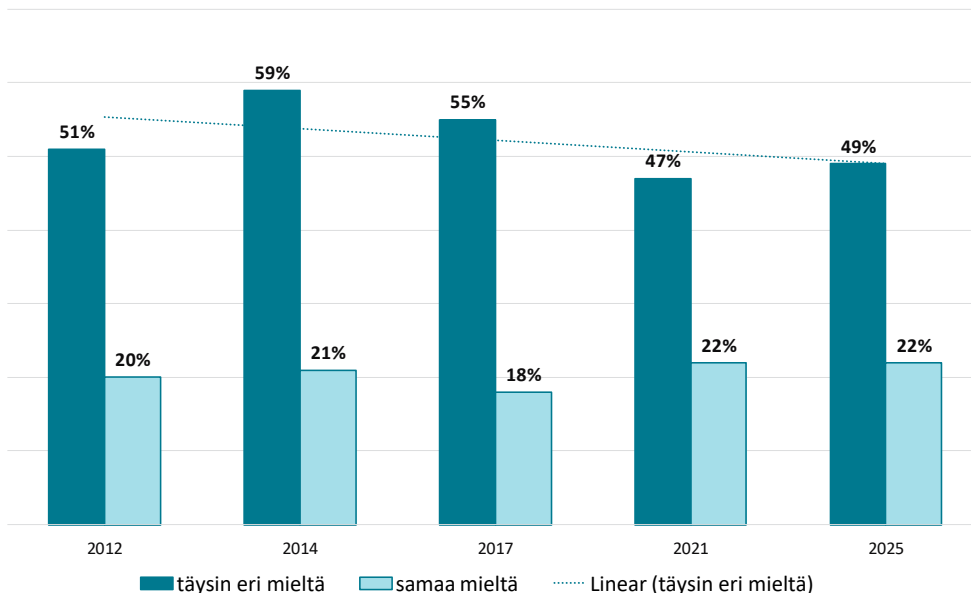
Kuvio 5.

Lasten ruumiillinen kuritus on ainakin poikkeustapauksissa hyväksyttävä kasvatukseenoksi. Täysin tai melko samaa mieltä olevien osuus miehistä, naisista ja kaikista vastaajista vuosina 1981, 1985, 2004, 2006, 2007, 2012, 2014, 2017, 2021 ja 2025.

Miehistä 22 prosenttia ja naisista 4 prosenttia hyväksyy lasten ruumiillisen kurituksen.

Kuten edellä on todettu, 1981 vuodesta suomalaisten suhtautuminen kielteisesti ruumiilliseen kurittamiseen on lisääntynyt ja kehitys on ollut myönteistä.

Miesten ja naisten välinen asenteiden kehitysero pistää tässä selvityksessä silmään ja vaatisi jatkoselvittelyä. Kuilu miesten ja naisten välisessä asenteista on kääntynyt kasvuun vuodesta 2012. Sekä 2021 että 2025 miehistä 22 prosenttia hyväksyi ainakin poikkeustapauksissa ruumiillisen kurittamisen kasvatuskeinoksi (ks. kuvio 6). Eli tämä miesten ja naisten välinen ero on nyt 18 prosenttia kun se vielä vuonna 2017 oli 10 prosenttia (ks. kuviot 5 ja 6).

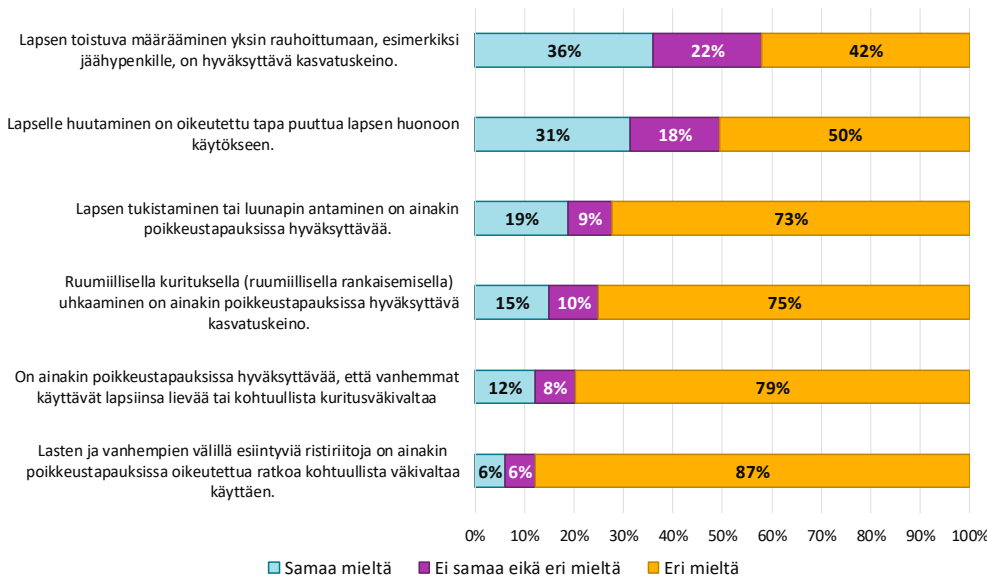
Kuvio 6.

Lasten ruumiillinen kuritus on ainakin poikkeustapauksissa hyväksyttävä kasvatuskeino, miesvastaajat prosentteina. Miesten täysin samaa mieltä-, melko samaa mieltä - ja täysin eri mieltä - vastaukset 2012, 2014, 2017, 2021 ja 2025.

Asenteet eri kuritusväkivallan muotoja kohtaan

Tarkasteltaessa vastaajien asenteita suhteessa eri kuritusväkivallan muotoihin on nähtävissä asenne-eroja. Käsillä olevien tulosten perusteella jäähypenkki on yleisimmin hyväksytty kurituskeino, jonka hyväksyy yli kolmannes vastaajista (ks. kuvio 7).

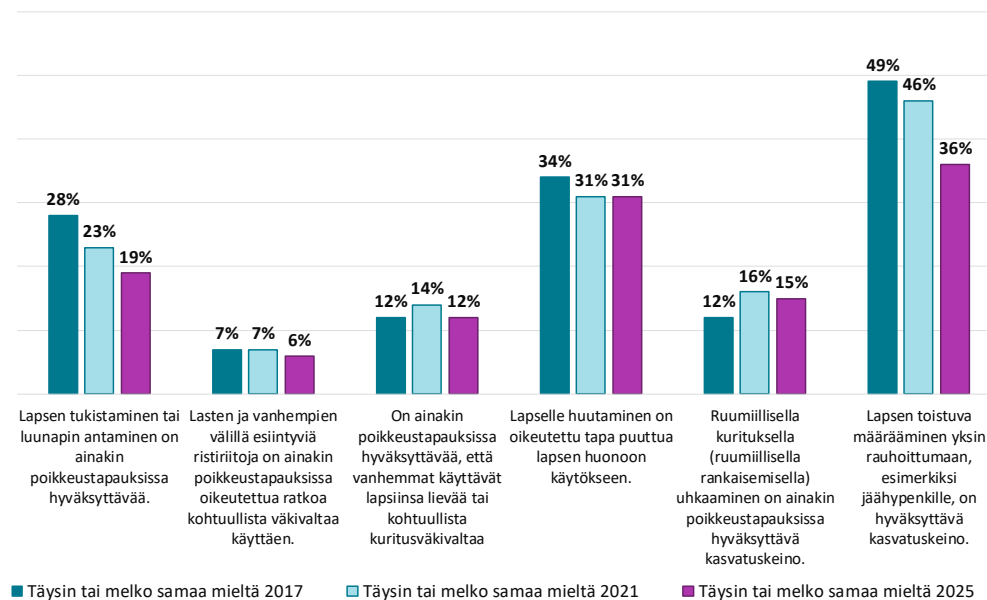
Asennekyselyssä huutamisen hyväksyy 31 prosenttia, mikä on saman verran kuin edellisessä kyselyssä. Jäähypenkki ja huutaminen ovat kuitenkin hyväksyttävämpiä keinoja kuin ruumiillisella kurituksella uhkaaminen tai lievän tai kohtuullisen väkivallan käyttö. Jäähypenkin hyväksyttävyys on kuitenkin selvästi vähentynyt. Jäähypenkin käyttöä toistuvasti hyväksyttävänä keinona pitää enää 36 prosenttia vastaajista, kun 2021 sen katsoi hyväksyttäväksi keinoksi 46 prosenttia. Tukistamista tai luunappia hyväksyttävänä pitää enää 19 prosenttia, kun 2021 sen hyväksyi 23 prosenttia.

Kuvio 7.

Mielipiteet kasvatukseen liittyvistä väittämistä vuonna 2025. Samaa mieltä (täysin ja melko samaa mieltä), ei samaa mieltä eikä eri mieltä sekä eri mieltä (täysin ja melko eri mieltä) olevien prosenttiosuudet vastaajista.

Jäähypenkin ja tukistamisen tai luunapin antamiseen suhtaudutaan nyt kielteisemmin, mikä on tuloksena myönteisempi kuin edellisissä selvityksissä vuosina 2017 ja 2021 (kuvio 8). Muilta osin muutokset asenteissa eri kasvatuskeinojen käyttämisestä ovat vähäisiä verrattuna vuoteen 2021.

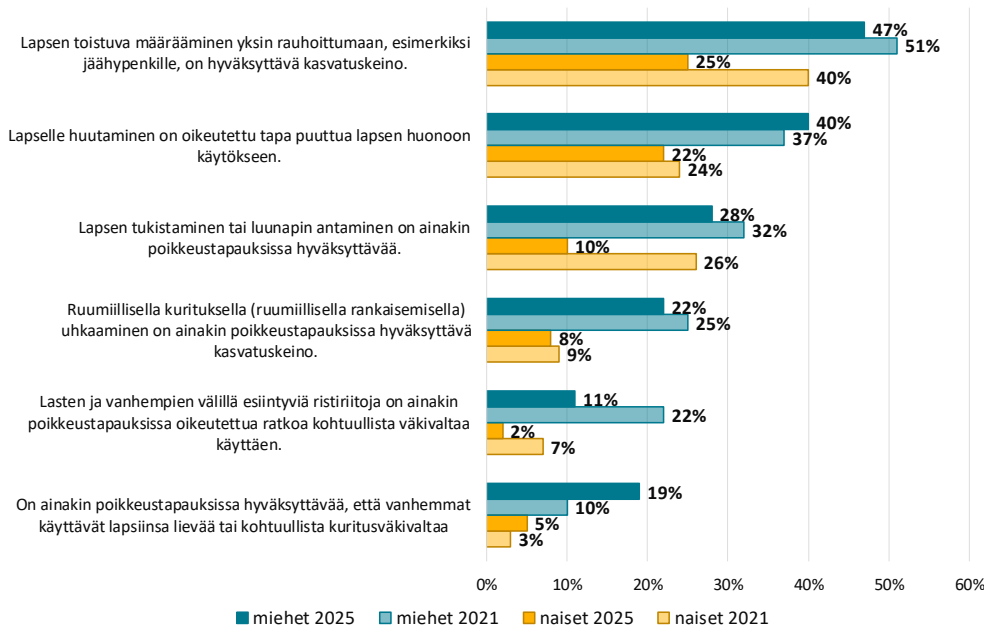

Kuvio 8.

Mielipiteet kasvatukseen liittyvistä väittämistä. Vertailussa vuodet 2017, 2021 ja 2025.

Kasvatukseen liittyvissä väittämässä miesten näkemys on samansuuntainen vuosina 2021 ja 2025 (kuvio 9 seuraavalla sivulla). Eri väittämien kohdalla oli pieniä heilahduksia vuosien välillä sekä myös naisten ja miesten välillä.

Tarkastellessa miesten ja naisten välisiä eroja asenteissa kuritusväkivallan eri muotojen hyväksyntää kohtaan on nähtävissä eroja, mutta järjestään miehet suhtautuvat hyväksyvämmiin.

Kuvio 9.

Miesten ja naisten välinen mielipide-ero kasvatukseen liittyvissä väittämässä. Samaa mieltä (täysin ja melko samaa mieltä) olevien prosenttiosuus 2025 ja 2021.

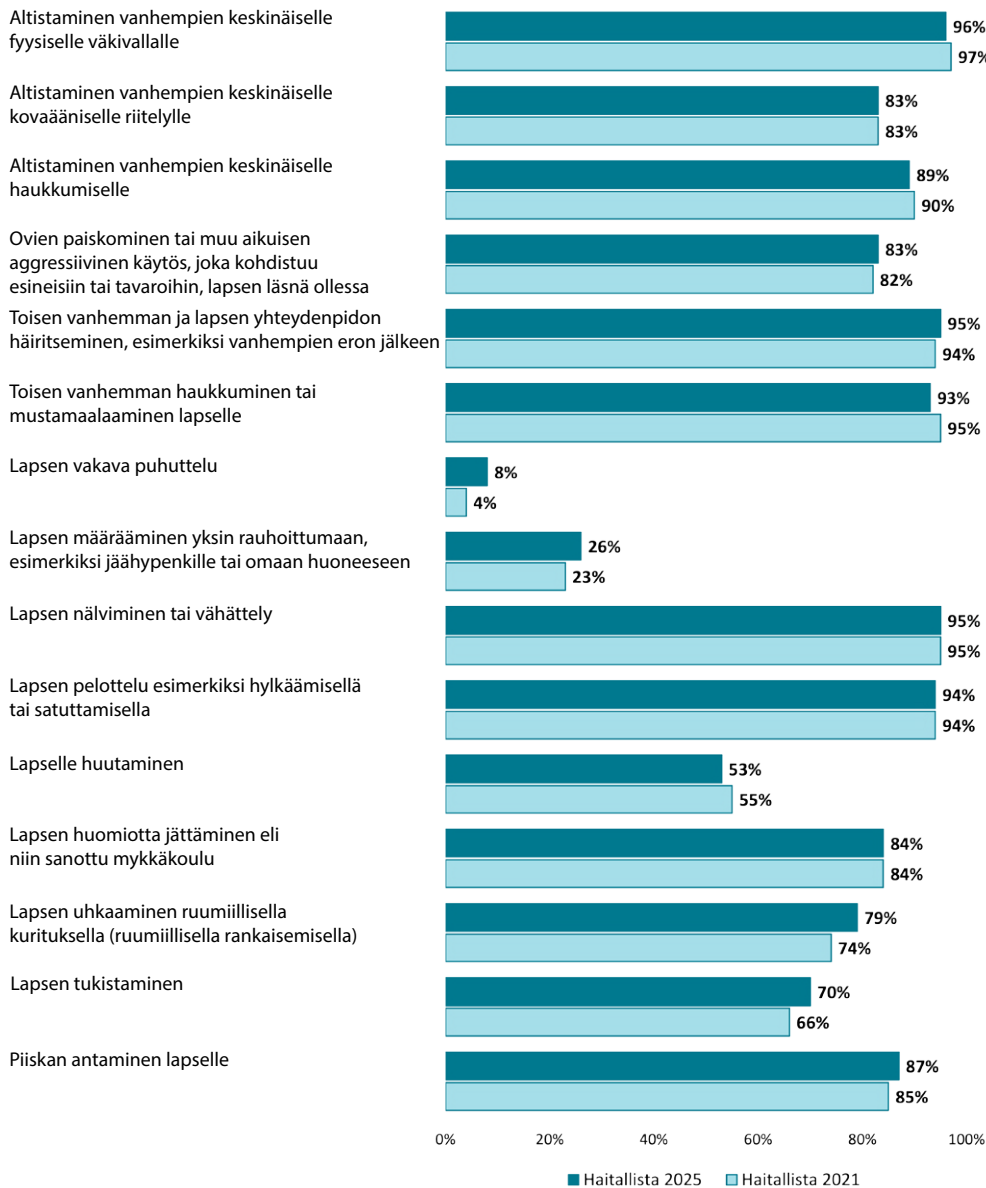
Hyväksyttäväksi kasvatuskeinoksi katsoi jähhyenkin 47 prosenttia miehistä ja 25 prosenttia naisista. Huutamisen katsoi hyväksyttäväksi keinoksi miehistä 40 prosenttia ja naisista 22 prosenttia. Tukistamisen tai luunapin ainakin poikkeustapauksissa hyväksyi miehistä 28 prosenttia ja naisista 10 prosenttia. Ruumiillisella kurituksella uhkailun hyväksyi miehistä 22 prosenttia ja naisista 8 prosenttia. Miehistä 11 prosenttia ja naisista 2 prosenttia katsoi, että lasten ja vanhempien välillä esiintyviä ristiriitoja on ainakin poikkeustapauksissa oikeutettua ratkoa kohtuullista väkivaltaa käyttäen. Lisäksi miehistä 19 prosenttia ja naisista 5 prosenttia hyväksyi poikkeustapauksissa, että vanhemmat käyttävät lapsiinsa lievää tai kohtuullista kuritusväkivaltaa (edellinen kuvio 9).

Asenteet kasvatustapojen haitallisuudesta lapselle

Vuodesta 2017 alkaen kyselyssä on ollut mukana kysymyksiä koskien henkistä väkivaltaa ja väkivallan haitallisuutta. Kysyimme, kuinka haitallisena lapsen kehitykselle vastaajat pitävät erilaisia fyysisen ja henkisen väkivallan muotoja ja kasvatustapoja

Mielipiteet kyselyssä listattujen vanhempien tekemien asioiden haitallisuudesta lapsen kasvuun ja kehitykselle eivät ole merkittävästi muuttuneet (ks. kuvio 10). Valtaosa pitää lähes kaikkia listattuja tekoja vähintään melko haitallisena.

Haitallisimmaksi katsotaan lapsen altistaminen vanhempien keskinäiselle fyysiselle väkivallalle: vastaajista 96 prosenttia katsoo sen haitallisimmaksi lapselle. Seuraavaksi haitallisimmaksi katsottiin lapsen nälviminen tai vähätely sekä toisen vanhemman ja lapsen yhteydenpidon häiritseminen. Vastaajista 87 prosenttia pitää piiskan antamista lapselle haitallisena, eli edelleen 13 prosenttia vastaajista piti piiskan antamista lapselle melko vähän haitallisena tai ei lainkaan haitallisena (kuvio 10 seuraavalla sivulla).

Kuvio 10.

Kuinka haitallisena lapsen kasvuun ja kehitykselle seuraavat asiat mielestäsi ovat vanhemman tekemänä? Haitallista-vastausten (erittäin ja melko haitallista) vertailu vuosina 2025–2021.

Kurituskeinojen haitallisuutta selvitetessä lapselle huutamisen vaikutus lapsen kasvuun ja kehitykseen jakaa mielipiteitä: noin puolet pitää sitä haitallisena ja lähes yhtä suuri osuus melko vähän tai ei lainkaan haitallisena. Tukistamista haitallisena pitää 70 prosenttia vastaajista. Muihin fyysisiin kurituskeinoihin verrattuna on suhteellisen paljon vastaajia, jotka arvioivat sen melko vähän tai ei lainkaan haitalliseksi (28 prosenttia). Lapsen määräämistä yksin rauhoittumaan esimerkiksi jäähypenkille tai omaan huoneeseen haitallisena pitää 26 prosenttia ja vähiten haitallisena nähtiin lapsen vakava puhuttelu, jota vain 8 prosenttia pitää haitallisena (kuvio 10).

Valtaosa pitää lapsen kohdistuvia väkivallan tekoja vähintään melko haitallisena.

Asenteissa on tulosten perusteella tapahtumassa pientä muutosta kohti henkisen väkivallan käytön sallivia asenteita. Tutkimusten mukaan henkinen väkivalta lasten ja nuorten kokemana perheissään on lisääntynyt (ks. esim. Helenius ym., 2023; Mielityinen ym., 2023). Tarvitaan lisää työtä sen eteen, että vanhemmat tunnistavat ja pyrkivät muuttamaan omaa toimintaansa henkisen ja fyysisen väkivallan käytön suhteen. Lisäksi tarvitaan toimia ammattilaisten tunnistamisen, puuttumisen ja auttamisosaamisen lisäämiseksi, jotta lapset voisivat kasvaa ympäristöissä, joissa he eivät kohtaa henkistä väkivaltaa (ks. Paasivirta ym., 2022).

ASENTEET KURITUSVÄKIVALTA KOHTAAN – LASKUSUUNTA HIDASTUNUT JA TIETOISUUS LASKUSSA

Selvityksen perusteella näyttää siltä, että vuodesta 1981 suomalaisten kielteinen suhtautuminen ruumiilliseen kurittamiseen on lisääntynyt, ja kehitys on ollut lasten väkivallattoman lapsuuden suhteen myönteistä. Toisaalta tämä myönteinen kehitys on 2025 selvityksen perusteella pysähtynyt. Tietoisuus lainvastaisuudesta on laskenut merkittävästi vuodesta 2012. Huolestuttavaa on, että nuoret ovat edelleen epätietoisia kuritusväkivallan lainvastaisuudesta.

Vaikuttaakin myös siltä, että viime vuosikymmeninä fyysisestä rankaisemisesta on siirrytty sallivampaan suhtautumiseen henkisen väkivallan keinoihin. Sukupuolten väliset asenne-erot ovat edelleen selkeästi nähtävissä. Huomattavaa on, että miesten ja naisten välinen asenne-ero kasvaa verratessa vuosina 2017–2025. Miehet suhtautuvat sallivammin kuritusväkivaltaan kuin naiset lähes kaikissa kategorioissa.

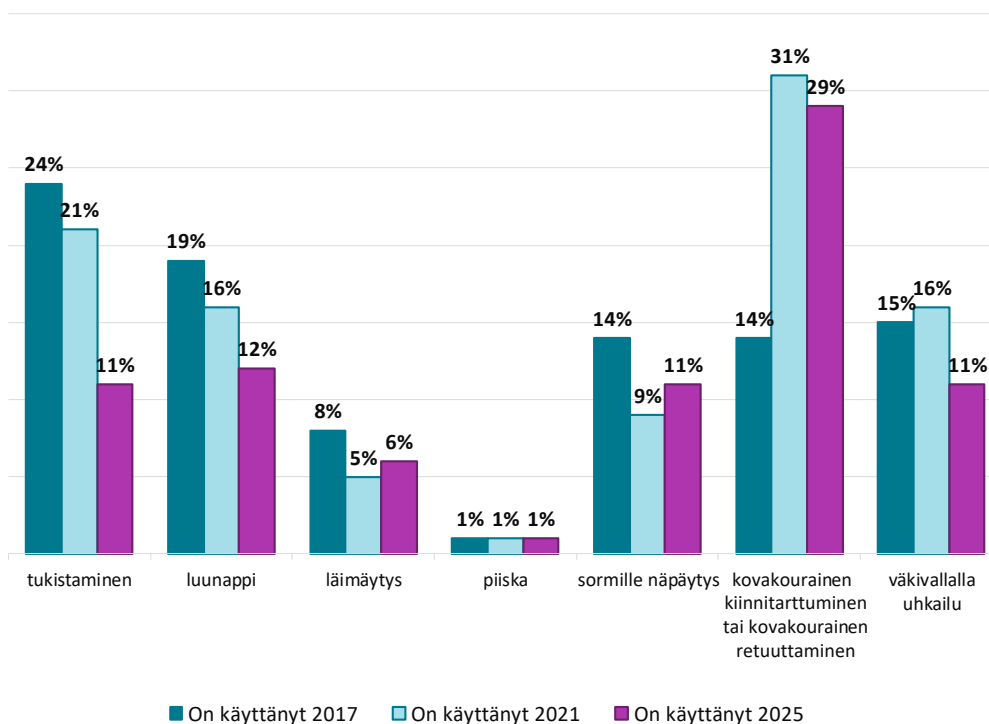
4.

Kuritusväkivallan käyttö
ja omat lapsuuden
kurituskokemukset
2025

Kuritusväkivallan käyttö kasvatuksessa on yleistä

Edelleen yli 40 vuotta sen jälkeen, kun kuritusväkivalta on kielletty lailla Suomessa, erilaisten kurituskeinojen käyttö on melko yleistä. Sitä ei kuitenkaan hyväksytä samalla lailla kuin aikaisemmin. Vastaajista 41 prosenttia on käyttänyt jotain kurituskeinoa lastensa kasvatuksessa. Miehistä 46 prosenttia ja naisista 35 prosenttia oli käyttänyt jotain kurituskeinoa lastensa kasvatuksessa. Vastaajat, joilla on alaikäisiä lapsia huollettavanaan, käyttävät edelleen erilaisia kurituskeinoja.

Kysyimme tukistamisen, luunapin, piiskan, sormille näpättyksen ja kovakouraisen kiinnitarttumisen tai kovakouraisen retuuttamisen käytöstä (N=343).

Kuvio 11.

Vastaukset kysymykseen: Oletteko käyttäneet omien lastenne kasvatuksessa tukistamista, luunappia, läimäytystä, piiskaamista, sormille näpätystä, kovakouraista kiinnitarttumista tai korvakouraista retuuttamista tai väkivallalla uhkailua? Usein tai joskus käyttäneet prosentteina vastaajista 2017 (N=177), 2021 (N=168) ja 2025 (N=343).

29 prosenttia vastaajista on käyttänyt kovakouraista kiinnitarttumista tai retuuttamista kasvatukseen lapsiinsa. Tässä luvussa oli merkittävä nousu vuodesta 2017 vuoteen 2021 ja nyt neljä vuotta myöhemmin 2025 tilanne on edelleen valitettavan sama.

29 prosenttia vastaajista on käyttänyt kovakouraista kiinnitarttumista tai retuuttamista kasvatukseen lapsiinsa.

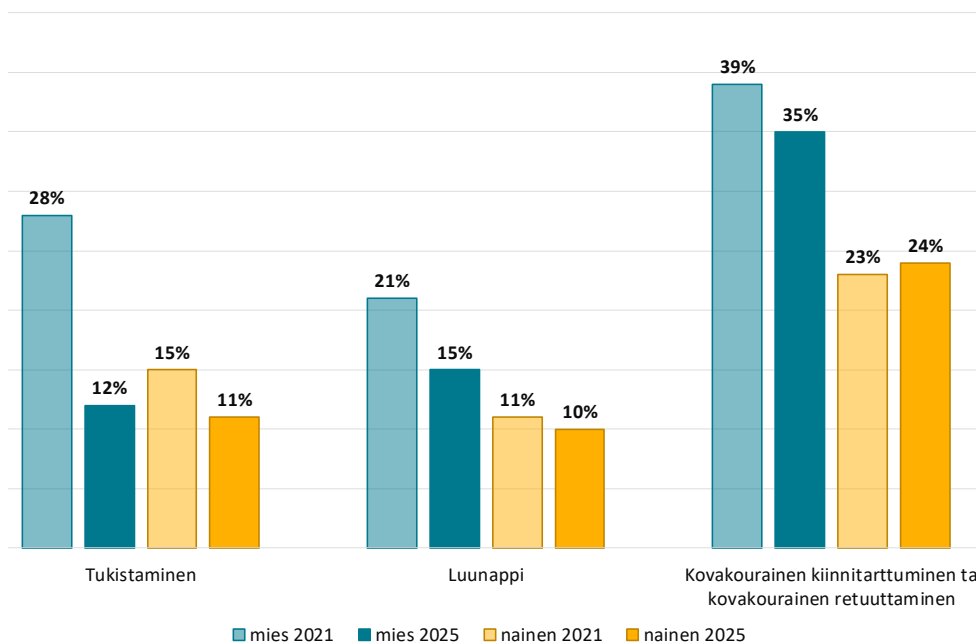
Tarkasteltaessa vuoden 2025 vastauksia, vastaajat olivat käyttäneet listatuista seuraavia kuritusväkivallan muotoja (ks. kuvio 11):

- luunappia 12 %
- tukistamista 11 % (merkittävä muutos)
- väkivallalla uhkailua 11 %
- sormille näpätystä 11 %

Vuoden 2025 tulosten perusteella tukistamisen käyttäminen on laskenut 2021 selvityksestä, jolloin sitä kertoi käyttäneensä 22 prosenttia vastaajista, kun nyt sitä oli käyttänyt 11 prosenttia vastaajista.

Myös lapsiuhritutkimuksen mukaan tukistaminen on vähentynyt tilastollisesti merkitsevästi (Mielityinen ym., 2023). Jos katsotaan tuloksia, on nähtävissä hienoista laskua selkeämpien fyysisen kuritusväkivallan muotojen käytössä, mutta vähän epäselvempi kovakourainen kohtelu on noussut vuodesta 2017 (kuviossa 11 edellisellä sivulla.) Kokonaisuudessaan kuritusväkivallan laskukehitys näyttää hidastuneen tukistamista lukuun ottamatta.

Tarkastelimme vielä tukistamisen, luunapin ja kovakouraisen kiinnitarttumisen käyttöä miesten ja naisten välillä lapsiperheissä. Tuloksissa on hienoisia eroja (kuvio 12).

Kuvio 12.

Miesten ja naisten välinen ero vastauksissa kysymykseen: Oletteko käyttäneet omien lastenne kasvatuksessa tukistamista, luunappia, läimäytystä, piiskaamista, sormille näpätystä, kovakouraista kiinnitarttumista tai kovakouraista retuuttamista? (2021 N=168, 2025 N= 343). Usein tai joskus käyttäneet prosentteina. Kuviossa tarkastellaan tukistamisen, luunapin ja kovakouraisen kiinnitarttumisen käyttöä miesten ja naisten välillä lapsiperheissä.

Tukistaminen on laskenut erityisesti juuri miesten käyttämänä huomattavasti (16 prosenttia). Selkein sukupuolten välinen ero on kovakouraisen kiinnitarttumisen tai retuuttamisen suhteen, miesten ja naisten välinen ero on yli 10 prosenttia (Vuonna 2025 miehet 35 prosenttia ja naiset 24 prosenttia) (kuvio 12).

Tukistaminen on vähentynyt merkittävästi!

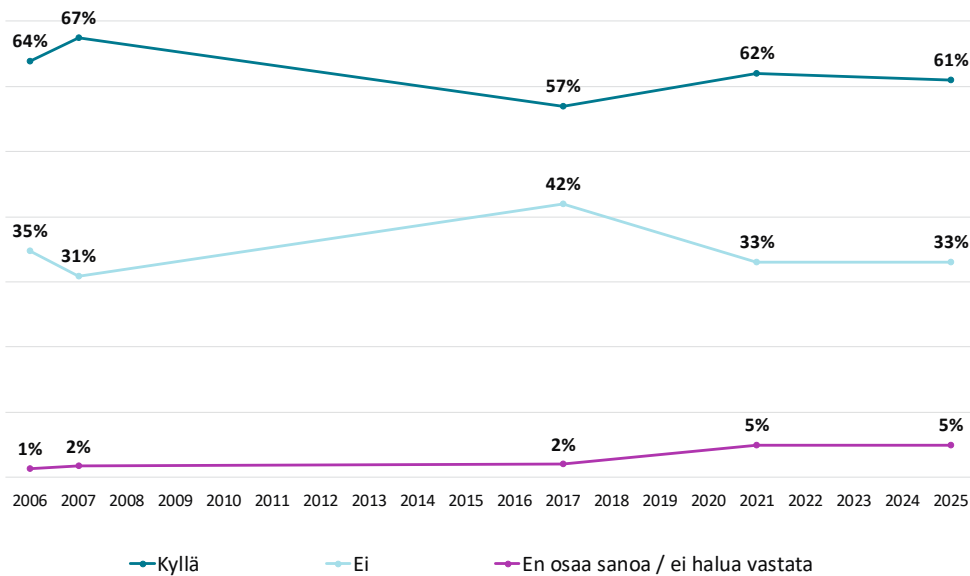
Vuoden 2025 selvityksestä ei voi tehdä johtopäätöksiä minkä ikäisiin lapsiin kuritusväkivalta on kohdistunut. Kuitenkin aikaisemmat tutkimukset kertovat, että kuritusväkivalta kohdistuu erityisesti alle 8-vuotiaisiin lapsiin. Kuritusväkivalta on myös aikaisemman tutkimuksen mukaan useammin isien tekemää. (Ellonen ym., 2017; Ellonen ym., 2023).

5.

Lapsuudessa koettu
kuritus vaikuttaa
asenteisiin ja
kuritusväkivallan
käyttöön

Vastaajien itsensä lapsuudessa kokema väkivalta

Kokonaisotoksessa 61 prosenttia vastaajista vanhemmat olivat kurittaneet lapsuudessa. Tulos on samansuuntainen kuin aikaisemmissa selvityksissä (ks. kuvio 13). Vastaajamiehistä 63 prosenttia oli kuritettu omassa lapsuudessaan.

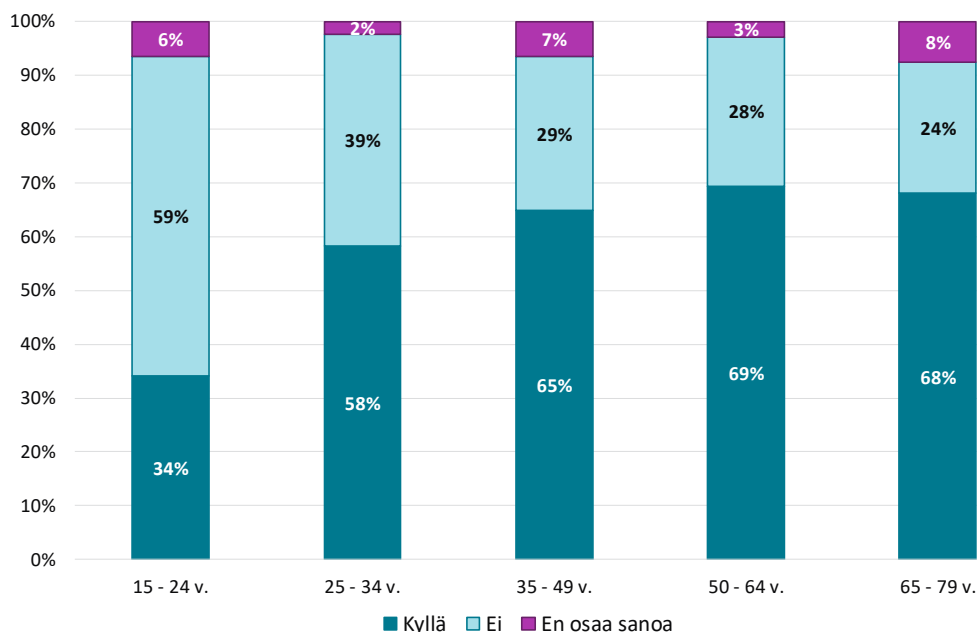
Kuvio 13.

Ovatko vanhempi kurittaneet sinua ruumiillisesti lapsuudessasi ennen 18 vuoden ikää, prosenttiosuus vastaajista vuosina 2006, 2007, 2017, 2021 ja 2025.

Tässä selvityksessä vastaajilta ei kysytty, mitä väkivallan muotoja he olivat lapsuudessaan kokeneet. Paasivirran ym., (2019) Hyvä kasvaa -kannustavan kasvatuksen kyselyssä vanhemmista kolme neljäsosaa oli kokenut tukistamista ja yli puolet saaneet luunappeja. Yli kolmasosa oli kertonut kokemuksista vähättelystä, huomiotta jättämisestä, piiskaamisesta, kovakouraisesta kiinni tarttumisesta tai retuuttamisesta ja pelottelusta.

Kuritusväkivaltakokemukset ovat yleisiä kaikissa ikäryhmissä, myös nuorimmassa, vaikka ruumiillinen kurittaminen on ollut laissa kiellettyä yli 40 vuotta (ks. kuvio 14).

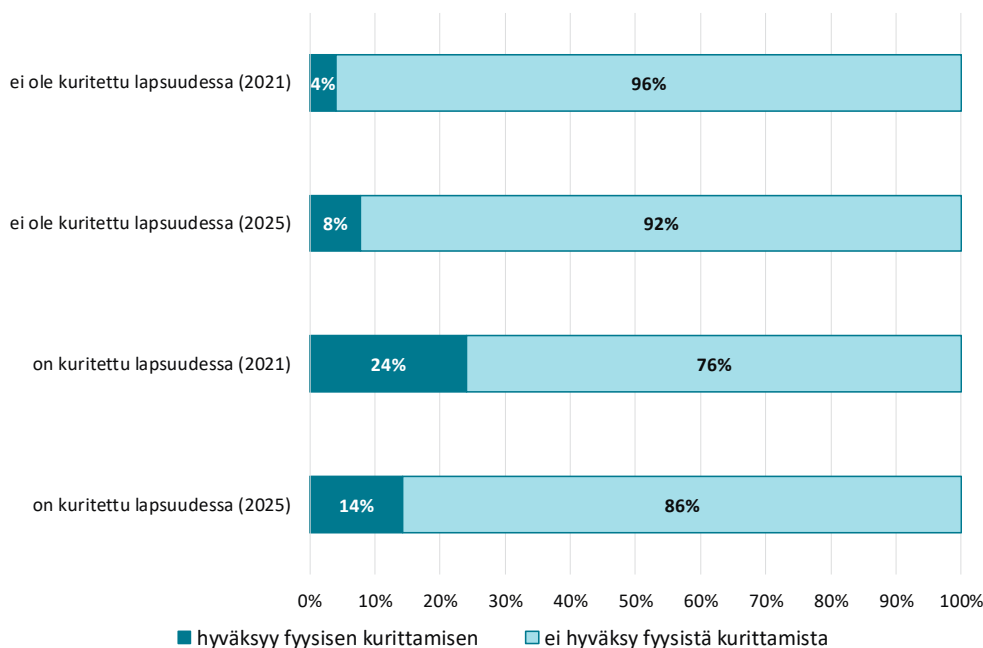
Kun katsotaan vastaajaryhmiä, joilla edelleen on alaikäisiä lapsia: Kuritusväkivallan kriminalisoinnin jälkeisistä sukupolvista (35–49 v.) 65 prosenttia oli kokenut lapsuuden perheessään kuritusväkivaltaa. 25–34-vuotiaista 58 prosenttia ja nuorimmasta ryhmästä, 15–24-vuotiaista, 34 prosenttia oli kokenut lapsuuden perheessään kuritusväkivaltaa. Asenteellisesti kielteisimmän kuritusväkivallan käyttöön suhtautuvat nuoremmat ikäluokat.

Kuvio 14.

Ovatko vanhempasi kurittaneet sinua ruumiillisesti lapsuudessasi ennen 18 vuoden ikää, prosenttiosuus vastaajista ikäryhmittäin tarkasteltuna vuonna 2025.

Lapsuuden kurituskokemusten vaikutus sekä asenteisiin että tekoihin

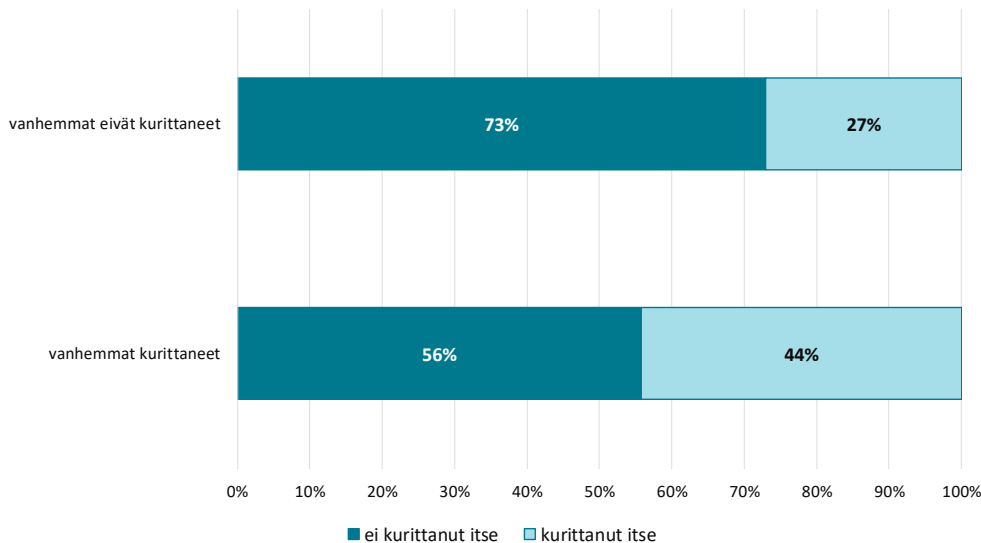
Kuritusväkivallan siirtyminen sukupolvelta toiselle on lapsuuden ajan haitallisten kokemusten (ACE) -tutkimuksen mukaan huomattavaa. Vuoden 2025 selvityksessä lapsena kuritetuista vastaajista 14 prosenttia hyväksyy fyysisen kurittamisen poikkeustapauksissa ja siihen kielteisesti suhtautui 86 prosenttia. Vastaajista, joita ei ollut itseään kuritettu, 8 prosenttia hyväksyy fyysisen kurittamisen poikkeustapauksissa ja siihen kielteisesti suhtautuu 92 prosenttia (Kuvio 15 alla).

Kuvio 15.

Ristiintaulukointi vuosien 2021 ja 2025 vastauksista kysymyksiin "Lasten ruumiillinen kurittaminen on ainakin poikkeustapauksessa hyväksyttävä kasvatuskeino" sekä "Ovatko vanhempanne kurittaneet Teitä ruumiillisesti lapsuudessanne ennen 18 vuoden ikäänne?". Ristiintaulukoinnissa on yhdistetty fyysisen kurittamisen hyväksyvien melko samaa mieltä- tai täysin samaa mieltä -vastaukset ja ei-hyväksyvien melko samaa mieltä- tai täysin eri mieltä -vastaukset. Ei osaa sanoa ja ei samaa eikä eri mieltä -vastaukset on jätetty analyysin ulkopuolelle. (2021 N=889, 2025 N=937.)

Niiden joukossa, joita on kuritettu lapsuudessa, asennemuutos vuoden 2021 ja 2025 välillä on 10 prosenttia myönteiseen suuntaan. Toisaalta niiden, joita ei ole kuritettu, asennoituminen hyväksyvästi kuritukseen on taas päinvastoin lisääntynyt neljä prosenttia (kuvio 15).

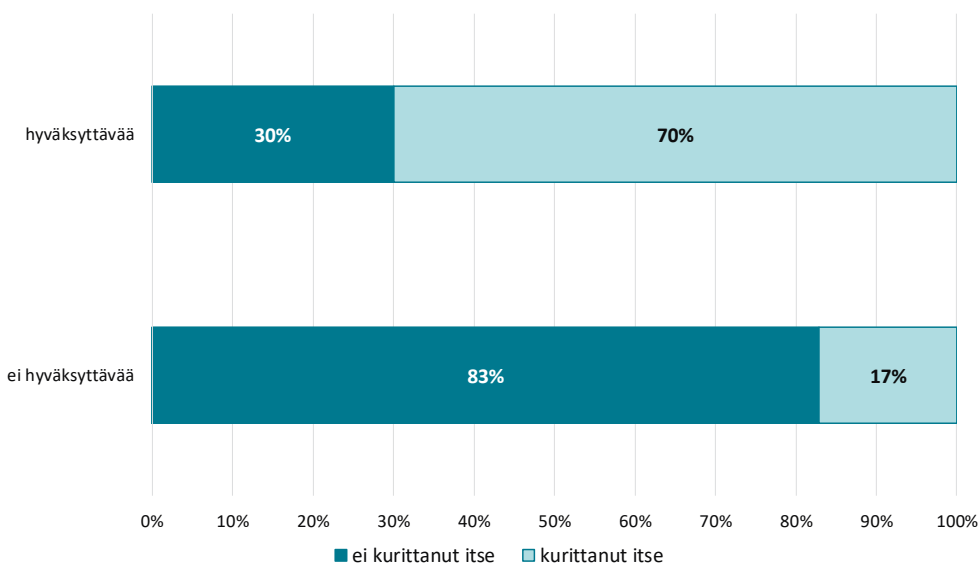
Lapsiperhevastaajista he, joita ei lapsena ollut kuritettu, 27 prosenttia oli käyttänyt jotain kuritusväkivaltaa lapsiinsa. Lapsena kuritetuista 44 prosenttia oli käyttänyt itse jotain kuritusväkivaltaa (kuvio 16 alla).

Kuvio 16.

Ristiintaulukointi lapsiperheiden vanhempien vastauksista kysymyksiin "Ovatko vanhempanne kurittaneet Teitä ruumiillisesti lapsuudessanne ennen 18 vuoden ikäänne?" sekä "Oletteko käyttäneet omien lastenne kasvatuksessa tukistamista, luunappia, sormille näpätystä, piiskaamista, kovakouraista kiinnitarttumista tai kovakouraista retuuttamista?" prosentteina vastaajista. Usein tai joskus yhtä tai useampaa käyttäneet yhdistetty luokkaan "On kurittanut". Ei vastausta- ja ei osaa sanoa -vastaukset on jätetty analyysin ulkopuolelle (2025 n=315).

Kuritusväkivallan hyväksyminen ja käyttö kytkeytyvät vahvasti toisiinsa lapsiperheiden vastauksissa. Heistä, jotka hyväksyvät ruumiillisen kurittamisen ainakin poikkeustapauksissa, 70 prosenttia kertoo käyttäneensä itse kuritusväkivaltaa (ks. kuvio 17 alla). Niistä, jotka eivät hyväksy kurittamista 17 prosenttia oli kuitenkin käyttänyt jotain fyysisistä kurituskeinoja.

Kuvio 17.

Ristiintaulukointi lapsiperheiden vanhempien vastauksista kysymyksiin "Lasten ruumiillinen kurittaminen on ainakin poikkeustapauksessa hyväksyttävä kasvatuskeino" sekä "Oletteko käyttäneet omien lastenne kasvatuksessa tukistamista, sormille näpätystä, läimäytystä, piiskaamista, väkivallalla uhkailua?" prosentteina vastaajista. Ainakin yhtä keinoa joskus käyttäneet on yhdistetty luokkaan "On kurittanut". Huomioi, että muuttuja ei sisällä kovakouraista tarttumista eikä en osaa sanoa tai ei samaa eikä eri mieltä -vastauksia, jotka koskevat kurittamisen hyväksyttävyyttä (2025 n=322).

Tuloksista voi vetää yhteen, että sallivampi asenne kuritusväkivaltaan johtaa sen herkempään käyttöön. Lisäksi tuloksissa on nähtävissä se, että omien lapsuuden kuritusväkivaltakokemusten katkaiseminen omassa vanhemmuudessa on haastavaa, ja tähän tarvitaan tietoa, tiedostamista, tukea ja apua.

KURITUSVÄKIVALTA JATKUU EDELLEEN

Kuten jo aikaisemmin on käynyt ilmi, kuritusväkivallan käyttö on edelleen melko yleistä. Vastaajista 41 prosenttia on käyttänyt kuritusväkivaltaa lapsiinsa. Huomattavaa on, että tukistamisen käyttö on vähentynyt ja sitä on käyttänyt enää 11 prosenttia vastaajista. Hienoista laskua osan fyysisen kuritusväkivallan muotojen suhteen on tämän kyselyn tuloksissa nähtävillä. Toisaalta jo 2021 huomattavasti kohonnut kovakouraisen kiinnitarttumisen tai retuuttamisen käyttö on edelleen samalla korkealla tasolla. 29 prosenttia vastaajista on edelleen käyttänyt sitä. Kokonaisuutena aikaisempi myönteinen kehitys näyttää hidastuneen ja osin pysähtyneen.

Edelleen miehet ja kaikista vastaajista he, joita on omassa lapsuudessa kuritettu, ovat käyttäneet enemmän kuritusväkivaltaa. Aikaisemmasta tutkimuksesta tiedetään lapsuudessa koetun väkivallan ylisukupolvisuuden riskin ja lapsuuden epätyypillisten haitallisten kokemusten lisäävän muita kielteisiä vaikutuksia.

6.

Kuritusväkivallan
käyttö hävettää ja sen
muuttaminen yksin on
vaikeaa

Ylisukupolvinen väkivallan kierre on katkaistavissa perheille tarjottavalla psykososiaalisella tuella

Lähisuhdeväkivalta on vakava ylisukupolvistunut ongelma, joka läpäisee koko suomalaisen yhteiskunnan. Tämän selvityksen tulos kuritusväkivallan ylisukupolvisuudesta on linjassa aiempien raporttien ja tutkimusten kanssa (mm. Conger ym., 2003; Norman ym., 2012; Hashemi ym., 2022; Koga ym., 2024). He, joita vanhemmat ovat kurittaneet ruumiillisesti lapsuudessa, ovat käyttäneet keskimääräistä useammin jotakin kurituskeinoa omiin lapsiinsa.

Tulos on huolestuttava, sillä vanhemman riski käyttää väkivaltaa lasta kohtaan kohoaa, jos hänellä on omia lapsuudenaikaisia väkivaltakokemuksia. Pakottavien kasvatuskäytäntöjen on todettu siirtyvän kolmanteen tai neljälänteen sukupolveen asti ja lapsiaan kaltoinkohtelevista vanhemmista jopa 80 prosenttia on itse kokenut fyysistä väkivaltaa lapsena (Conger ym., 2003; Norman ym., 2012). Lasten kokeman lähisuhdeväkivallan väheneminen on pysähtynyt, ja erityisesti henkistä väkivaltaa koetaan enemmän kuin kymmenen vuotta sitten (Mielityinen ym., 2023). Tilastokeskuksen raportissa (2023) lähes joka toinen 15–74-vuotias kertoo kokeneensa lapsena vanhempiansa tekemää henkistä tai fyysistä väkivaltaa. Lapsen kohdistuva väkivalta ei ole jotakin, joka tapahtuu jossakin kaukana joillekin muille. Se tapahtuu lähellä, lähes joka toisen kotona.

Jotta lasten oikeus turvalliseen elämään toteutuisi ja väkivallan ylisukupolvinen kierre saadaan katkaistua, on perheille tarjottava entistä enemmän tietoa turvallisten ihmissuhteiden merkityksestä ja väkivallan haitallisista vaikutuksista hyvinvoinnille ja elämälle.

Psykososiaalinen tuki koko perheelle on erityisen tärkeää tilanteessa, joissa vanhempi kaltoinkohtelee lasta ja käyttää kuritusta kasvatuksellisenä keinona. Tuki auttaa parantamaan koko perheen hyvinvointia ja selviytymään vaikeuksista. Väkivallan ehkäisyssä tulee entistä enemmän edistää turvallisten, vakaiden ja hoivaavien ihmissuhteiden kehittymistä ja palveluissa ottaa huomioon vanhemman omat väkivaltakokemukset, jotta heidän resilienssiään voidaan vahvistaa ja ylisukupolvinen haittojen kierre katkaista (Hashemi ym., 2022).

Väkivaltaa käyttävät vanhemmat ja sen kohteeksi joutuvat lapset tarvitsevat systemaattista näyttöön perustuvaa tukea, joka on helposti tavoitettavissa ja lähellä perheiden arkea. Yksi tällainen tukimuoto on Lapsen kaltoinkohtelun katkaiseminen -ohjelma (engl. Combined Parent-Child Cognitive Behavioral Therapy). Suomessa ohjelmasta käytetään lyhennettä LKK/CPC-CBT.

LKK/CPC-CBT on näyttöön perustuva ohjelma, joka auttaa vanhempia ja lapsia käsittelemään lähisuhdeväkivallan tai muun haitallisen kasvatuksen seurauksia. Ohjelma soveltuu myös perheille, joissa on riski lapsen kohdistuvalle kuritusväkivallalle tai pakottaville kasvatukseen. Ohjelma parantaa vanhemman ja lapsen välistä suhdetta muuttamalla haitallisia ajattelutapoja ja käyttäytymismalleja sekä lisäämällä myönteistä vuorovaikutusta perheessä.

Niina Remsu

Asiantuntija, KM,
Perhe- ja lähisuhdeväkivaltatyö,
Ensi- ja turvakotien liitto

Strukturoidun psykososiaalisen tuen tarjoaminen kuritusväkivaltaa käyttäville perheille on tärkeää, koska oman käyttäytymisen muuttaminen yksin on kovin vaikeaa.

Väkivallan käyttäminen on vanhemman keino saada lapsi toimimaan toivotulla tavalla arkisissa tilanteissa, esimerkiksi kun pitäisi selviytyä kauppareissusta, pukea päälle tai mennä pesulle ja nukkumaan. Lapsiperheiden arjessa asiat tapahtuvat nopeasti ja usein yhtä aikaa, mikä voi aiheuttaa kiireen, paineen ja väsymyksen tunteita. Stressaantuneessa tilassa vanhemman voi olla vaikeaa säädellä omia tunteita ja hän on alttiimpi turvautumaan lasta haavoittaviin keinoihin selviytyäkseen arjesta. Turhautuminen lapsen käyttäytymiseen purkautuu esimerkiksi huutamisena, kovakouraisena kiinni tarttumisenä tai retuuttamisena. Väkivaltainen käytös saa lapsen hetkellisesti toimimaan vanhemman toivomalla tavalla. Lapselle vanhemman väkivaltainen käytös on aina uhka, joka rikkoo lapsen turvallisuuden tunnetta ja luottamusta vanhempaan.

Turvallinen suhde voi syntyä vain vuorovaikutuksessa, joka ei ole uhkaava. Tutkimusten mukaan lapsia kaltoin kohtelevissa perheissä vanhempien ja lasten välinen myönteinen vuorovaikutus on vähäisempää verrattuna perheisiin, joissa lasten kaltoinkohtelua ei esiinny (Miller-Perrin & Perrin, 2013). LKK/CPC-CBT parantaa vanhemman kykyä osoittaa lapselle empatiaa, vahvistaa vanhemman ja lapsen myönteistä vuorovaikutussuhdetta, auttaa perhettä keskustelemaan avoimesti vaikeista aiheista ja selviytymään kaltoinkohtelun kokemuksista ja jättämään ne taakseen (Runyon & Deblinger, 2014).

LKK/CPC-CBT-ohjelmasta tehdyt tutkimukset (Kortelainen ym., 2021; Thulin ym., 2020; Runyon ym., 2017; Kjellgren ym., 2013; Runyon ym., 2010) osoittavat, että koko perheelle tarjotun psykososiaalisen tuen myötä vanhempien lapsiinsa kohdistama fyysinen väkivalta on vähentynyt merkittävästi tai loppunut kokonaan ja lasten posttraumaattiset oireet ovat lieventyneet. Vanhemmat ovat raportoineet, että heidän kykynsä säädellä tunteita ovat parantuneet, vihantunteet haastavissa tilanteissa ovat vähentyneet ja he kykenevät hyödyntämään entistä johdonmukaisempia ja myönteisempiä kasvatustapoja. Lapset ovat raportoineet merkittävää vähenemistä sekä vanhempien käyttämässä fyysisessä väkivallassa että traumaan liittyvissä oireissa. Perheet ovat kokeneet kotielämän rauhoittuneen, riitojen vähentyneen ja yhdessä vietetyn ajan lisääntyneen.

LKK/CPC-CBT tukee erityisen tehokkaasti perheitä, joissa vanhempi haluaa tehdä muutoksen omaan käyttäytymiseensä ja parantaa suhdettaan lapseensa. Ohjelma auttaa rakentamaan entistä turvallisempaa ja rakastavampaa perhe-elämää.

On ensiarvioisen tärkeää, että lapsen arjessa olevat aikuiset, läheiset ja ammattilaiset, osaavat ottaa väkivallan puheeksi. Vanhemman käyttämällä väkivallalla voi olla moninaisia ja vakavia emotionaalisia, kognitiivisia ja fyysisiä vaikutuksia lapsen elämään. Lapsi ei ole vastuussa väkivallan loppumisesta ja hänen tulee saada apua mahdollisimman pian. ”En ole koskaan aikaisemmin kertonut kellekään pahoista asioista perheessä”, lapsi sanoo LKK/CPC-CBT-tapaamisessa. Lapset eivät yleensä oma-aloitteisesti kerro kokemastaan lähisuhdeväkivallasta. Lapsi voi syyttää itseään ja uskoa, että hän ansaitsee väkivaltaisen kohtelun. Syyllisyys, häpeä, pelko seurauksista tai väkivallan vähätteleminen voivat yhtä lailla estää vanhempaa hakemasta apua.

Suomessa tulee lisätä koko perheelle tarjottavaa psykososiaalista tukea lapsiin kohdistuvan lähisuhdeväkivallan ehkäisemiseksi ja lopettamiseksi. Tuen tulee olla nopeasti saatavissa ja riittävän pitkäkestoista, jotta väkivaltakokemuksia voidaan käsitellä ja väkivaltaista käyttäytymismallia sekä perheen dynamiikkaa voidaan muuttaa. Vanhemman ja lapsen yhtäaikainen auttaminen näyttöön perustuvalla menetelmällä tulee yhteiskunnalle edullisemmaksi kuin väkivallasta johtuvien seurausten korjaaminen.

Esimerkiksi LKK/CPC-CBT-ohjelman tarjoaminen koko perheelle Ensi- ja turvakotien jäsenyhdistyksessä on 4–16 kertaa edullisempaa kuin yhden lapsen sijoittaminen kodin ulkopuolelle perheeseen, perhekotiin tai laitoshoittoon (ks. esim. Paju ym., 2025). Oikeus turvalliseen elämään ei tällä hetkellä toteudu jokaisen lapsen kohdalla. Tästä syystä Suomessa tarvitaan kohdennettuja päätöksiä, resursseja ja toimenpiteitä, jotka entistä paremmin turvaavat lapselle väkivallattoman kasvu ympäristön.

Yhteiskunta huolehtii vanhempien kautta lasten hyvinvoinnista ja turvallisen lapsuuden edellytyksistä

YK:n lapsen oikeuksien komitea kehotti jo vuonna 2011 päätelmissään Suomea asettamaan ensisijaiseksi tavoitteeksi kaikkien lapsiin kohdistuvan väkivallan muotojen poistamisen, luomaan kattavan kansallisen strategian kaikkien lapsiin kohdistuvan väkivallan muotojen estämiseksi ja käsittelemiseksi sekä vahvistamaan kansallista tietojen keruuta, analysointia ja levittämistä. Nämä tavoitteet toistuvat tuoreessa Lasten oikeuksien indikaattorien julkaisussa (Vaghri ym., 2025). Lastensuojelun Keskusliiton kuritusväkivaltaselvitys toteuttaa osaltaan tätä tärkeää tehtävää.

Vastaavasti Väkivallaton lapsuus -toimenpidesuunnitelman aikakausi lapsiin kohdistuvan väkivallan ehkäisystä 2020–2025 on loppusuoralla (Väkivallaton lapsuus, 2019). Toimenpidesuunnitelmassa todetaan muun muassa, että koulutuksellisia toimia tulee puuttua haitallisiin väkivaltaa hyväksyviin asenteisiin, perinteisiin, tapoihin ja käyttäytymiseen. Lisäksi todetaan, että toimien tulisi kannustaa avoimeen keskusteluun väkivallasta – tähän vuoropuheluun on otettava mukaan myös media ja kansalaisyhteiskunta. Näkisin, että käymme nyt tätä vuoropuhelua. Selvitys on toteutettu suunnitelmallisesti ja asianmukaisesti. Väestötasolla edustavan otoksen valossa on kuitenkin mahdotonta tulkita esimerkiksi ruotsinkielisten tai muiden vähemmistöjen asenteista ja kokemuksista mitään. Tämä pyritään korjaamaan tulevaisuudessa. Kommenttini ovat varmasti kuitenkin yleistettävissä kaikkien väestöryhmien edustajiin.

Ainakin toistaiseksi elämme hyvinvointiyhteiskunnassa, jossa neuvolan kautta tavoitetaan melkein kaikki lasta odottavat vanhemmat – ja koko perheen vointia seurataan alkuaikoina kansainvälisesti tarkasteltuna hyvinkin tarkasti ja järjestelmällisesti. Vanhemmaksi tuleminen on yksi elämän suurista muutoksista, mutta ei aina ihan mutkatonta. Palvelujärjestelmämme ja siellä työskentelevät ammattilaiset ovat avainasemassa niin lasten kuin myös perheiden hyvinvoinnin haasteiden tunnistamisessa ja niihin tarvittaessa tukea tarjoamisessa tai esimerkiksi laiminlyöntiin tai väkivaltaan puuttumisessa. Virkavastuun tai kansalaisrohkeuden lisäksi tarvitsemme riittäviä resursseja sinne, missä lapsia, nuoria ja perheitä kohdataan ja kannatellaan.

Saija Westerlund-Cook

Asiantuntija,
Perheet ja suhteet, Folkhälsan
Väitöskirjatutkija,
Turun yliopisto

Pandemianjälkeisten vuosien moninaisten kriisien keskellä ihmisten jaksaminen on ollut koetuksella. Pitkittynyt stressi saattaa heijastua paitsi omaan hyvinvointiin ja terveys- tai ihmissuhdekäyttäytymiseen myös asennoitumiseen muihin ihmisiin. Kuitenkaan viimekertaisen kuritusväkivaltaselvityksen tulosten kaltaista notkahdusta ei tällä kertaa ole havaittavissa. Kuritusväkivallan käyttö on aika lailla samalla tasolla kuin vuonna 2021. Toivottavaa toki olisi ollut, että muutos parempaan olisi ollut nähtävissä, koska kuitenkin yhteiskuntatasolla on keskustelua väkivallasta ja asennemaailmasta käyty vilkkaastikin viime vuosina. Kun seitsemän prosenttia vastanneista ei osaa sanoa, salliiko laki ruumiillisen kurituksen, on meillä yhteiskuntana tärkeä valistustehtävä hoidettavana.

Vastaajista 61 prosenttia on vastannut, että omat vanhemmat ovat kurtittaneet heitä ruumiillisesti lapsuudessa. Vaikka ei voi ajatella, että kaikki kurittamista kokeneet olisivat traumatisoituneita, osa varmasti on. Käsittelemätön trauma voi vaikuttaa vanhemmuuteen. Isosävin ym., (2024) mukaan vanhempien traumaperäisen oireilun tunnistaminen jo raskausaikana olisi tärkeää paitsi hoitoon ohjaamisen, myös uusien traumakokemusten ehkäisemisen sekä seuraavan sukupolven hyvinvoinnin näkökulmasta. Selvityksen mukaan omassa lapsuudessaan kuritusta kokeneet ovat käyttäneet keskimääräistä useammin jotakin kurituskeinoa (ainakin joskus) omiin lapsiinsa. Erityisesti vanhemmat, joilla on haitallisia lapsuudenajan kokemuksia (ACE), voivat kokea haasteita tunne- ja itsesäätelyn sekä riittämättömyyden kanssa, mikä saattaa selittää tätä ilmiötä. Vanhemmuuteen valmistautuessa omien kokemusten pohtiminen, mieluiten yhdessä luotettavan ihmisen tai ammattilaisen kanssa, onkin tärkeää. Traumataustaiset vanhemmat saattavat olla erityisen kuormitusherkkiä (Isosävi ym., 2024), mutta useimmat vanhemmat saattavat joskus joutua havahtua huomaamaan, että mielikuva siitä, millainen vanhempi haluaisi olla, poikkeaa siitä, millaista vanhemmuutta juuri nyt kykenee toteuttamaan. (Isosävi ym., 2024.) Vanhemmuuden suorittaminen, arkisten epäonnistumisten välttely tai täydellisyyteen pyrkiminen ei ole hyväksi lapselle eikä myöskään vanhemmalle, vaan päinvastoin altistaa vanhemmuuden uupumukselle (Meeussen ym., 2018). Pahimmillaan vanhemmuuden uupumus on riskitekijä väkivallalle, mutta lievempänäkin se tekee perhearjesta hankalan ja haavoittavan (Hansotte ym., 2021; Mikolajczak ym., 2018; Roskam ym., 2021a; Sorkkila & Aunola, 2021).

Vanhemmuuden uupumuksesta tulisi ilmiönä puhua yhteiskuntatasolla enemmän, jotta siitä puhuminen ja sen puheeksi ottamisen kynnys madaltuisi. Mikäli kuilu vanhemmuuden ideaalin ja todellisuuden välillä on hyvin suuri, se saattaa aiheuttaa häpeää. Häpeä puolestaan tekee tuen piiriin omaehtoisesti hakeutumisesta tai tarjotunkin avun vastaanottamisesta hankalaa. Jos kyse ei ole vain ”epätäydellisyyden hyväksymisestä” (mikä toki on tavoiteltavan arvoinen asia) vaan vanhempi vielä kokee epäonnistuneensa pyrkimyksessään katkaista ylisukupolvisen kaltoinkohtelun kierre, on vanhemman myötätuntoinen kohtaaminen ja kannattelu ensiarvoisen tärkeää (Roskam ym., 2021b). Toivoa on oltava tarjolla etenkin silloin, kun sen on itse hetkellisesti menettänyt. Toivoisin, että samalla kun kampanjoimme väkivaltaa vastaan, kampanjoisimme ihan tavallisen ja turvallisen arjen puolesta. Kaikilla lapsilla tulisi olla riittävästi positiivisia ja suojaavia kokemuksia (PCE), joiden merkityksestä hyvinvoinnin rakentumisessa ja myös ACEjen riskien

ja haittavaikutusten vähentämisessä on yhä enemmän myös tutkimustietoa (Sege ym., 2024; Daines ym., 2021). Yksi PCE on nimenomaan yhteenkuuluvuuden ja merkityksellisyyden tunne. Vanhempien ohjaaminen – ja erityisesti haavoittuvissa asemissa olevien vanhempien kannustaminen tai saattaminen – kohtaamispaikkoihin, vertaistuen saavutettaviin on tärkeää. Tutkimusten perusteella tiedetään, että vanhemman yksinäisyys on riskitekijä lapselle ja siirtyy vanhemmalta lapselle. Kansallisen osallisuuden vahvistamisen ja yksinäisyyden vähentämisen toimenpideohjelmassa linjattuna toimenpiteenä vahvistetaan perheiden mielenterveyttä tukevia tekijöitä tuomalla vahvan tutkimusnäytön interventioita sosiaali- ja terveydenhuollon käyttöön. Lisäksi tuetaan riskitekijöiden tunnistamista ja mahdollistetaan perheiden riskitekijöiden tutkimusperustaisten ratkaisujen edistämisen (Osallistujien Suomi 2024).

Kaikilla vanhemmilla tulisi olla riittävät valmiudet ja resurssit suojaavien kokemusten tuottamiseen perheen arjessa. Kyse on yksinkertaisista asioista, joista monen toteutumisesta voidaan huolehtia myös yhteiskuntatasolla: tunnetaitoihin on tärkeä panostaa. Pienet asiat, arjen ennakoitava ja kestävä tahti sekä arjessa toistuvat turvalliset rutiinit ja perinteet ovat tärkeämpiä kuin uskommekaan. Välittäviä aikuisia ei varmasti ole koskaan liikaa lapsen, mutta ei myöskään vanhempien elämässä ja arjessa.

Jokaisen lapsen tulisi saada tukea ja turvaa edes yhdeltä aikuiselta kotona, mutta samoin jokainen vanhempi tarvitsee edes yhden aikuisen, jonka puoleen voi kääntyä jakamaan murheita mutta myös ilon ja onnen hetkiä.

Vanhempien hyvinvoinnin edellytyksistä on huolehdittava niin yhteiskunta- kuin myös perhetasolla. Hyvinvointiyhteiskunta huolehtii vanhempien kautta lasten hyvinvoinnista ja turvallisen lapsuuden edellytyksistä. Vanhemmuus on joukkueläji. Meidän arvokkaimmat pelaajamme ovat tietysti lapset. Huoltojoukoissa olemme me kaikki.

HYÖDYLLISIÄ MATERIAALEJA

- acelife.fi
ajankohtaista tutkimustietoa
- [Barnahus](https://barnahus.fi)
materiaaleja, työvälineitä, tietoa ja koulutuksia
- [Ensi- ja turvakotien liiton materiaalipankki](#)
materiaaleja, työvälineitä ja tietoa
- [Ensi- ja turvakotien liiton virtuaalikirja](#)
työvälineitä
- [Ensi- ja turvakotien liiton kannustava kasvatus](#)
materiaaleja, työvälineitä, tietoa ja koulutuksia
- [Folkhälsan](#)
ruotsinkielisiä yhteystietoja, tietoa ja materiaaleja
- [Väestöliitto lasten kehotunnekasvatus](#)
materiaaleja, työvälineitä ja tietoa
- [Lapsen kaltoinkohtelun katkaisu \(LKK\) -koulutus](#)
- [Väkivallaton lapsuus -toimenpidekokonaisuus](#)
Toimenpidekokonaisuus on tehty ehkäisemään alle 18-vuotiaisiin lapsiin kohdistuvaa väkivaltaa.

7.

Yhteenveto ja
johtopäätökset

LASTENSUOJELUN KESKUSLIITON KURITUSVÄKIVALTASELVITYKSET tuottavat ajankoh-
taista tilannekuvaaja vallitsevista asenteista ja käytöstä kuritusväkivaltaa kohtaan. Pitkällä aikavälillä, vuodesta 1981 suomalaisten asenteet kuritusväki-
valtaa kohtaan ovat muuttuneet kielteisemmiksi. Kuitenkin tämä myönteinen
kehitys näyttää hidastuneen sekä 2021 että 2025 kyselyn sekä muun tutki-
muksen valossa (esim. Mielityinen ym., 2023). Kuritusväkivalta on edelleen
yleistä, sillä 41 prosenttia vastaajista oli käyttänyt jotain kuritusväkivallan
muotoa lapsensa kasvatuksessa. Samaan aikaan enemmistö lapsiperheistä
varsin hyvin tietää, että laki kieltää kuritusväkivallan. Huolestuttavaa on,
että edelleen kovakourasta tarttumista tai retuuttamista on käyttänyt lähes
kolmasosa vastaajista. Sen sijaan tukistamisen huomattava vähentyminen on
myönteinen ja merkittävä kehitys. Sekä tässä selvityksessä että muussa tutki-
muksessa on havaittu, että lapselle huutaminen ja muut henkisen väkivallan
muodot ovat lisääntyneet samalla kun ruumiillisen kurittamisen käyttö on
laskenut. Vaikuttaa siltä, että viime vuosikymmenien fyysisestä rankaisemi-
sestä on siirrytty sallivampaan suhtautumiseen henkisen väkivallan suhteen
(esim. Helenius ym., 2023; Mielityinen ym., 2023).

Tietoisuus kuritusväkivallan lainvastaisuudesta on laskenut vuodesta
2012. Vaikka suuri osa lapsiperheistä tietää sen laittomuuden, on huolestut-
tavaa, että nuoremmille vastaajille tämä ei ole selvää. Myönteistä kuitenkin
on, että nuorin vastaajaryhmä on käyttänyt ja kokenut vähiten kuritusväki-
valtaa. Tietoisuuden lisääminen on ensiarvoisen tärkeää, sillä nykyiset nuoret
ikäpolvet ovat joko tulevaisuuden vanhempia tai jo pienten lasten vanhempia.

Kuritusväkivallan ylisukupolvisuus näkyy myös vuoden 2025 selvityk-
sessä: vastaajista ne, joita on kuritettu lapsuudessa, ovat itsekin kurittaneet
lapsiaan. Kuten Noora Ellonen kirjoitti toisessa luvussa, emme pysty turvaa-
maan lasten oikeuksia väkivallattomaan elämään pelkästään säätelymuutok-
sin ja tiukennuksin, vaan tarvitaan myös tukea ja apua sekä ammattilaisten
mahdollisuuksia tosiasiallisesti auttaa ja puuttua tilanteisiin. Ylisukupolvi-
seen kuritusväkivallan käyttöön voitaisiin puuttua esimerkiksi Lapsen kal-
toinkohtelun katkaiseminen (LKK/CPC-CBT) -ohjelman avulla, josta Niina
Remsu kirjoitti luvussa kuusi. Vanhemman ja lapsen yhtäaikaista auttami-
nen näyttöön perustuvalla menetelmällä tulee yhteiskunnalle edullisemmaksi
kuin väkivallasta johtuvien seurausten korjaaminen.

Tässä selvityksessä sukupuolten väliset erot ovat selkeästi nähtävillä.
Miehet suhtautuvat sallivammin kuritusväkivaltaan ja ovat käyttäneet kas-
vatuksessa sitä enemmän kuin naiset. Miesten ja naisten väliset asenne-erot
kuritusväkivaltaa kohtaan ovat kasvaneet, ja tämä vaatii jatkotarkastelua. Mi-
ten saamme tämän kehityskulun pysähtymään? Tutkimusten mukaan lapset
kokevat useammin isien tekemää fyysistä kuritusväkivaltaa, ja tämä kierre
tulisi voida katkaista (esim. Ellonen ym., 2017; Ellonen ym., 2023). Miesten
ja naisten välillä myös muissa asenteissa on ollut nähtävissä polarisaatiota
2010- ja 2020-luvun ajan (esim. Mannerström ym., 2020).

Tämä selvitys ja muut tutkimukset osoittavat, että saavutettu hyvä lasku-
suunta kuritusväkivallan suhteen vaatii aktiivisia tekoja sekä tiedon ja ym-
märryksen lisäämistä. Väkivalta moninaisena ilmiönä näkyy viimeaikaisessa
uutisoinnissa, yhteiskunnallisessa keskustelussa ja sosiaalisessa mediassa. Ris-
kinä on, että väkivalta ”normalisoituu” puheissa ja teoissa, mikä tekee siihen
puuttumisesta ja sen vähentämisestä vaikeampaa (ks. esim. Ellonen ym., 2023).

2020-luvun vanhemmuutta haastavat edelleen Covid 2019 -pandemian jälkeinen aika, Venäjän aloittaman hyökkäyssodan laajentuminen Ukrainassa sekä maailmantilanteen vallitsevat epävarmuustekijät. Perheiden arkeen vaikuttavat talouden taantuma ja lapsiperheisiin kohdistuvat leikkaukset, lapsiperheköyhyyden lisääntyminen. Osaltaan digitalisaatio ja yhteiskunnan herääminen digitalisaation kielteisiin puoliin tuo oman lisänsä myös vanhemmuuteen ja lasten kasvattamiseen. Toisaalta vanhemmuus on myös yhä tiedostetumpaa. Vanhemmuus, kuten lasten ja perheiden hyvinvointiin vaikuttavat tekijätkin, jakautuvat ja eriarvoisuus kasvaa. (Sihvonen, 2021; Puura & Riekk, 2025.) Vanhempia tulisi rohkaista puhumaan uupumuksesta, vaikeista tunteista ja kuritusväkivallasta. Näihin tulisi tarjota apua. Häpeä voi estää tuen piiriin hakeutumista ja avun vastaanottamista. Myötätuntoinen kohtaaminen vaikeissakin tilanteissa on tärkeää, kuten Saija Westerlund-Cook kirjoitti luvussa kuusi.

Suomessa lasten määrä vähenee ja väestöennusteiden mukaan tulevat lapsisukupolvet kasvavat yhä enemmän maahanmuuttajataustaisissa kodeissa. 2025 selvityksen rajoitteena ja jatkotutkimusta vaativana aiheena ovat sekä ruotsinkielisten että maahanmuuttajataustaisten lasten vanhempien asenteet ja tosiasiallinen kuritusväkivallan käyttö.

Aikaisemmat selvitykset on tehty ovensuukyselyinä, ja vasta vuoden 2021 ja 2025 selvitykset on toteutettu internetpaneelin muodossa. Voidaan pohtia, onko kasvokkaisessa haastattelutilanteessa uskallettu kertoa rehellisemmin omista näkemyksistä tai kuinka valikoitunut otos internetpaneeliin vastaa. Myönteistä on, että selvityksessä on aikaisempaa enemmän lapsiperhevas-
taajia (n=359) ja tulokset ovat käytettävissä antamaan luotettavasti suuntaa asenteista kuritusväkivallan käyttöä kohtaan.

Lapsiperhepalveluissa tulisi huomioida koko perheen hyvinvointi ja vanhempien tarvitsema tuki. Vanhempia on rohkaistava kertomaan jaksamisestaan ja avuntarpeestaan. Koronan jälkeisestä hoitovelasta ja hyvinvointialueiden säästöpainesta huolimatta perheille tulisi olla tarjolla toimivia palveluita, joihin lapsi, vanhemmat ja koko perhe pääsevät tarpeen mukaan. Kuritusväkivallan kierteen katkaisussa perheen saama psykososiaalinen tuki on merkittävää, jotta perhe selviäisi vaikeasta tilanteista. Palveluissa tulisi ottaa huomioon vanhemman omat väkivaltakokemukset, jotta ylisukupolvinen haittojen kierre voidaan katkaista. Matalan kynnyksen tukea tulisi olla helposti saatavilla ja maahanmuuttajataustaisten perheiden tukea on tehostettava. (Laajasalo ym., 2023.)

Ammattilaisten osaamista, tunnistamisen ja puuttumisen keinoja tulee lisätä, mutta asenteisiin ja yleiseen ilmapiiriin vaikuttaaksemme tulee tavoitella niin sanottua ”suurta yleisöä” sekä nykyisiä ja tulevia vanhempia. Vuoden 1981 ja vuosien 2006–2007 Älä lyö lasta -kampanjoista on jo aikaa ja tietoisuuden lisäämiseksi peräänkuulutamme uutta valtakunnallista kampanjaa lapsiin kohdistuvaa fyysistä ja henkistä kuritusväkivaltaa vastaan. Myös lasten tietoisuutta tulee lisätä ja lapsille tulee olla saatavilla tietoa, mitkä ovat omat oikeudet ja mistä apua voi saada.

Lainsäädäntöä ja suunnitelmia on realisoitava tosiasialliseksi perheiden kohtaamiseksi ja auttamiseksi, koska lapset ovat tärkeintä mitä meillä on. Näillä keinoilla olisi mahdollista osaltaan vähentää fyysistä ja henkistä kuritusväkivaltaa ja turvata lapsille väkivallaton lapsuus nyt ja tulevaisuudessa.

PÄÄTULOKSET

- **Pitkän aikavälin positiivinen kehitys:** Suomalaisten asenne kuritusväkivaltaa kohtaan on muuttunut kielteisemmäksi vuodesta 1981 lähtien. Suurin osa suomalaisista ei hyväksy kuritusväkivallan käyttöä.
- **Myönteisen kehityksen hidastuminen:** Vuosien 2021 ja 2025 selvitysten perusteella hyvä asennekehitys näyttää hidastuneen.
- **Tietoisuus lainvastaisuudesta laskenut:** Vaikka suurin osa lapsiperheistä tietää kuritusväkivallan olevan laitonta, tietoisuus on laskenut vuodesta 2012.
- **Kuritusväkivallan yleisyys:** 41 % vastaajista on käyttänyt jotain kuritusväkivallan muotoa lapsensa kasvatuksessa. Edelleen 29 % vastaajista on käyttänyt kovakouraista kiinnitarttumista tai retuuttamista lapseensa. Tässä tapahtui selvä nousu vuonna 2021. Sen sijaan tukistamisen käyttö on laskenut merkittävästi. Henkisen väkivallan keinoja käytetään yhä enemmän, kun ruumiillisen kurittamisen käyttö on vähentynyt.
- **Kuritusväkivalta on ylisukupolvista:** Vastaajista 61 % on kuritettu lapsuudessa. He, joita on kuritettu lapsuudessa, ovat itsekin kurittaneet lapsiaan ja suhtautuvat myönteisemmin kuritusväkivallan käyttöön. Vastaajista, joilla oli nyt alaikäisiä lapsia, heistä 44 %, joita oli kuritettu lapsena, olivat itse myös kurittaneet.
- **Sukupuolten väliset erot kasvaneet:** Miehet suhtautuvat sallivammin kuritusväkivaltaan ja ovat käyttäneet sitä enemmän kuin naiset. Miehistä 22 % ja naisista 4 % hyväksyy lasten ruumiillisen kurittamisen.

TOIMENPIDESUOSITUKSET

- Perheet tarvitsevat matalan kynnyksen apua.
- Tosiasialliset resurssit auttamiseen tulee varmistaa.
- Ammattilaisten väkivaltatyön osaamista, tunnistamisen ja puuttumisen keinoja tulee lisätä.
- Tarvitaan uusi valtakunnallinen kampanja lapsiin kohdistuvaa fyysistä ja henkistä kuritusväkivaltaa vastaan suuren yleisön tietoisuuden lisäämiseksi.
- Jatkotutkimustarpeina: Maahanmuuttajataustaisten vanhempien asenteista ja kuritusväkivallan käytöstä tarvitaan tietoa. Miesten ja naisten välisestä asenne-erosta kuritusväkivaltaa kohtaan tarvitaan lisää tietoa.
- Vaikuttamistarve: Miesten asenteisiin kuritusväkivaltaa kohtaan tulee vaikuttaa lisäämällä ymmärrystä sen haitoista ja kannustavan kasvatuksen keinoista.

Kirjallisuus

- Attila, H., Keski-Petäjä, M., Pietiläinen, M., Lipasti, L., Saari, J., & Haapakangas, K. (2023). Sukupuolistunut väkivalta ja lähisuhdeväkivalta Suomessa 2021. Tilastokeskus. Haettu osoitteesta [Tilastokeskus](#).
- California Evidence-Based Clearinghouse for Child Welfare. (2025). Haettu osoitteesta <https://www.cebc4cw.org/>
- Conger, R. D., Neppl, T., Kim, K. J., & Scaramella, L. (2003). Angry and aggressive behavior across three generations: A prospective, longitudinal study of parents and children. *Journal of Abnormal Child Psychology*, 31(2), 143–160. <https://doi.org/10.1023/A:10225701074571>
- CRC/C/FIN/CO/5-6 (2023). Ulkoministeriö – epävirallinen suomennos 28.7.2023
- Daines, C. L., Hansen, D., Novilla, M. L. B., & others. (2021). Effects of positive and negative childhood experiences on adult family health. *BMC Public Health*, 21, 651. <https://doi.org/10.1186/s12889-021-10732-w>
- Ellonen, N., Lucas, s., Tindberg, Y., ja Jansson, S. (2017). Parents' Self-Reported Use of Corporal Punishment and Other Humiliating Upbringing Practices in Finland and Sweden – A Comparative Study. *Child Abuse Review*, vol 26 <https://doi.org/10.1002/car.2482>
- Ellonen, N. (2012). Kurin alaiset: lasten ja vanhempien välisten ristiriitojen ratkaiseminen perheissä. Poliisiammattikorkeakoulun raportteja 103. <https://urn.fi/URN:ISBN:978-951-815-241-8>
- Ellonen, N., Pitkänen, J., Aaltonen, M., Remes, H., Martikainen, P. (2023). Socioeconomic differences in children's victimization to maternal and paternal violence: a register-based study. *Scandinavian Journal of Public Health*. 2023;52(7):800–809. doi:10.1177/14034948231180670
- Fadjukoff, M. (2025). Poliisiasia vai ei – Institutionaalinen rajanveto kuritusväkivaltaepäilyissä. *Kriminologia*, 5(1), 1–18. <https://doi.org/10.54332/krim.152078>
- Fadjukoff, M., Hautamäki, S., Hakala, V., & Ellonen, N. (2023). Lasta-seula-malli lapsiin kohdistuvan väkivallan rikosepäilyjen selvittämisen välineenä. (Valtioneuvoston selvitys- ja tutkimustoiminnan julkaisusarja; No. 61). Valtioneuvoston kanslia. <http://urn.fi/URN:ISBN:978-952-383-087-5>
- Fagerlund, M., & Ellonen, N. (2023). Rikosprosessin kesto lapsiin kohdistuvissa seksuaalirikoksissa vuosina 2014–2022. Barnahus in Finland – Ensuring child-friendly justice through the effective operation of the barnahusunits in Finland. Council of Europe. <http://urn.fi/URN:ISBN:978-952-383-013-4>
- Hakala, V. (2023). Translasten ja -nuorten perheväkivaltakokemukset. *Kriminologia*, 3(2), 73–97. <https://doi.org/10.54332/krim.124999> (Original work published 29. maaliskuuta 2023)
- Hakulinen, T., Tervo, J. (2021). Lähisuhdeväkivalta perheessä. Teoksessa [Väkivallaton lapsuus 2020–2025 – toimeenpano ja viestintä](#). Korpilahti, U. (toim.) Sosiaali- ja terveysministeriön raportteja ja muistioita 2021:17
- Hashemi, L., Fanslow, J., Gulliver, P., & McIntosh, T. (2022). Intergenerational Impact of Violence Exposure: Emotional-Behavioural and School Difficulties in Children Aged 5–17. *Frontiers in Psychiatry*, 12, 771834. <https://doi.org/10.3389/fpsy.2021.771834>
- Hansotte, L., Nguyen, N., Roskam, I., Stinglhamber, F., & Mikolajczak, M. (2020). Are all burned out parents neglectful and violent? A latent profile analysis. *Journal of Child and Family Studies*. <https://doi.org/10.1007/s10826-020-01850-x>
- Heinonen, A., & Ellonen, N. (2014). 'Crime or not?' – police officers' perceptions of disciplinary violence, its criminalisation and its investigation. *Policing and Society*, 26(5), 503–521. <https://doi.org/10.1080/10439463.2014.989151>
- Helenius, J., ja Kivimäki, H., (2023). 2.1.3 Lasten ja nuorten kokemaa väkivaltaa: tuloksia Kouluterveyskyselystä. Teoksessa [Väkivallaton lapsuus -toimenpidesuunnitelma Väliarviointi 2020 - alkuvuosi 2023](#), Korpilahti, U., Malja, M., Jääskeläinen, P. ja Murdoch T. (toim.) Sosiaali- ja terveysministeriön raportteja ja muistioita 2023:17, Julkaisija Sosiaali- ja terveysministeriö.
- Hero, J., Gallant, L., Burstein, D., Newberry, S., Qureshi, N., Feistel, K., Anderson, K. N., Hannan, K., & Sege, R. (2025). Health associations of positive childhood experiences: A scoping review of the literature. *International Journal of Environmental Research and Public Health*, 22(1), 59. <https://doi.org/10.3390/ijerph22010059>
- Hyvärinen, S. (2017). Piiskasta jäähyenpöytä – Suomalaisten kasvatustapa- ja kuritusväkivallan käyttö 2017. Helsinki: Lastensuojelun keskusliiton verkkajulkaisu 2/2017. <https://www.lskl.fi/materiaali/lastensuojelun-keskusliitto/Piiskasta-jaahyypöytä-1.pdf>
- Isosävi, S., Westerlund-Cook, S., & Riekk, T. (2024). Traumatietoisuuden merkitys ja mahdolliset esteet raskaus-, synnytys- ja vauva-ajan palveluissa. THL Työpaperi 60/2024. <https://urn.fi/URN:ISBN:978-952-408-402-4>
- Julin, E., (2021). Taustaa kuritusväkivallasta, Käsitteellistä pohdintaa. Teoksessa Paasivirta, A. (2021). [Kovemmin käsin – suomalaisten kasvatustapa- ja kuritusväkivallan käyttö 2021](#). Lastensuojelun Keskusliiton verkkajulkaisu 7/2021.

- Kjellgren, C., Svedin, C. G., & Nilsson, D. (2013). Child physical abuse – Experiences of combined treatment for children and their parents: A pilot study. *Child Care in Practice*, 19(3), 275–290. <https://doi.org/10.1080/13575279.2013.785934>
- Koga, C., Tsuji, T., Hanazato, M., Nakagomi, A., Tabuchi, T. (2024). Intergenerational Chain of Violence, Adverse Childhood Experiences, and Elder Abuse Perpetration. *JAMA Network Open*, 7(9), e2824167. [10.1001/jamanetworkopen.2024.36150](https://doi.org/10.1001/jamanetworkopen.2024.36150)
- Kotanen, R. (2018). Establishing Laws and Policies on Parent to Child Violence in Finland 1965–1983. *Children & Society*, 32(2), 110–120. <https://doi.org/10.1111/chso.12234>
- Kortelainen, M., Vornanen, R., & Anis, M. (2021). Kuvaileva kirjallisuuskatsaus vanhempien lapsiinsa kohdistaman väkivallan loppumiseksi tarkoitetun CPC-CBT -työmenetelmän kansainvälisistä tutkimuksista. *Sosiaalilääketieteellinen Aikakauslehti*, 58(1). <https://doi.org/10.23990/sa.87899>
- Laajasalo, T., Alatalo, M., Pelttonen, K., Lämsä, R., Koivisto, M., Tarn, N., Sibbie, P. ja Skoberg, N. (2023). "Paljon on perheitä, jotka eivät uskalla pyytää apua" Ulkomailta tulleiden vanhempien tukea on tehostettava, *Yhteiskuntapolitiikka* 88 (2023):4. [Laki lapsen huollosta ja tapaamisoikeudesta](https://doi.org/10.1016/j.chiabu.2021.105127) (361/1983)
- Leppäkoski, T., Vuorenmaa, M., Paavilainen, E. (2023). Families of four-year-old children experiencing violence: A national survey of parents and public health nurses on help and support. *Child Abuse Review*, e2847. [doi:10.1002/car.2847](https://doi.org/10.1002/car.2847)
- Leppäkoski, T., Vuorenmaa, M., Paavilainen, E. (2021). Psychological and physical abuse towards four-year-old children as reported by their parents: A national Finnish survey. *Child Abuse and Neglect*, Volume 118, August 2021, 105127 [doi:10.1016/j.chiabu.2021.105127](https://doi.org/10.1016/j.chiabu.2021.105127)
- [Lapsiin kohdistuva väkivalta - THL](https://doi.org/10.37452/politiikka.83247)
- Mannerström, R., Muotka, J., Leikas, S & Lönnqvist, J-E (2020). Hyvin toimeentuleva, terve ja suvaitseminen – Suomalaisien nuorten poliittiset ideologiat asenneprofiileina tarkasteltuna, *Politiikka : Valtiotieteellisen yhdistyksen julkaisu*, Vuosikerta. 62 , Nro 1 , Sivut 9–32. <https://doi.org/10.37452/politiikka.83247>
- Matikka, A., Söderek, C., Ervasti, E. (2024). [Kouluterveyskyselyn tuloksia opetuskielen mukaan ruotsinkielisissä ja suomenkielisissä kouluissa](https://doi.org/10.37452/politiikka.83247). Työpäperi 11/2024, THL.
- Mielityinen L., Hautamäki S., Hakala V., Fagerlund M., Ellonen N. (2023). Lasten ja nuorten väkivaltakokemukset 2022—määrät, piirteet ja niiden muutokset 1988–2022 [Children's and Adolescents' Experiences of Violence 2022 – Quantities, Characteristics, and Changes from 1988 to 2022.] *Sosiaali- ja terveysministeriön julkaisu* 2023:5. <http://urn.fi/URN:ISBN:978-952-007158-5>
- Mikolajczak, M., Brianda, M., Avalosse, H. & Roskam, I. (2018). [Consequences of Parental Burnout: Its Specific Effect on Child Neglect and Violence](https://doi.org/10.1371/journal.pmed.1001349). *Child Abuse & Neglect* , 2018-06, Vol.80, p.134–145.
- Miller-Perrin, C. L., & Perrin, R. D. (2013). *Child maltreatment: An introduction* (3rd ed.). Sage Publications, Inc.
- Meeussen, L., & Van Laar, C. (2018). Feeling pressure to be a perfect mother relates to parental burnout and career ambitions. *Frontiers in Psychology*, 9, 2113. <https://doi.org/10.3389/fpsyg.2018.02113>
- National Child Traumatic Stress Network. (2025). Haettu osoitteesta <https://www.nctsn.org/>
- Nikkola, E., Joki-Erkilä, M., Laajasalo, T. (2022). Katsaus [Mitä teen, kun epäilen lapsiin kohdistuvaa väkivaltaa?](https://doi.org/10.1371/journal.pmed.1001349) *Lääketieteellinen Aikakauskirja Duodecim* 2022;138(20):1789–95
- Norman, R. E., Byambaa, M., De, R., Butchart, A., Scott, J., & Vos, T. (2012). The long-term health consequences of child physical abuse, emotional abuse, and neglect: A systematic review and meta-analysis. *PLOS Medicine*, 9(11), e1001349. <https://doi.org/10.1371/journal.pmed.1001349>
- [Osallistujien Suomi: Toimenpideohjelma](https://doi.org/10.1371/journal.pmed.1001349). Valtioneuvosto. (2024)
- Paasivirta, A. (2021). [Kovemmin käsin – suomalaisten kasvatustapa- ja kuritusväkivallan käyttö 2021](https://doi.org/10.1371/journal.pmed.1001349). Lastensuojelun Keskusliiton verkkojulkaisu 7/2021.
- Paasivirta, A., Hurskainen, J., Pitkänen, M. (2019). Hyvä kasvaa – vanhempien kokemuksia kannustavan kasvatuksen käytöstä. Lastensuojelun Keskusliiton verkkojulkaisu 3/2019. https://www.lskl.fi/wp-content/uploads/Hyva%CC%88_Kasvaa_final_.pdf
- Paasivirta, A., Holmi, L., Ståhlberg, M., Laajasalo, T. (2022). [Uskalla nähdä: lapsiin kohdistuvan henkisen väkivallan tunnistamisen ja puuttumisen haasteet ammattilaisten silmin](https://doi.org/10.1371/journal.pmed.1001349), Terveyden ja hyvinvoinnin laitos, Tutkimuksesta tiiviisti 28/2022
- Paju, P., Westman, R., Kuokkanen, J., (2025). [Miten lasten suojelun kustannukset kertyvät II](https://doi.org/10.1371/journal.pmed.1001349). Lastensuojelun Keskusliiton verkkojulkaisu 1/2025.
- Puura, K. & Riekk, T. (2025). [Vanhempien tukeminen on avain mielenterveyskriisin selättämiseen](https://doi.org/10.1371/journal.pmed.1001349) Itla, blogi, 18.3.2025.
- Rantanen, H., Paavilainen, E., Flinck, A., & Hotus. (2022). Identification of risk conditions of child maltreatment in a family. Abridged Version of NRF Clinical Practice Guideline in Finnish: Hotus – Hoitosuositus. Available from: <https://hotus.fi/wp-content/uploads/2024/01/hoitosuositus-lasten-kaltoinkohtelu-eng-web.pdf>

- Roskam, I., Aguiar, J., Akgun, E. et al. (2024). Three reasons why parental burnout is more prevalent in individualistic countries: a mediation study in 36 countries. *Soc Psychiatry Psychiatr Epidemiol* 59, 681–694 (2024). <https://doi.org/10.1007/s00127-023-02487-z>
- Roskam, I., & Mikolajczak, M. (2021a). The slippery slope of parental exhaustion: A process model of parental burnout. *Journal of Applied Developmental Psychology*. <https://doi.org/10.1016/j.appdev.2021.101354>
- Roskam, I., Philippot, P., Gallée, L., Verhofstadt, L., Soenens, B., Goodman, A., & Mikolajczak, M. (2021b). I am not the parent I should be: Cross-sectional and prospective associations between parental self-discrepancies and parental burnout. *Self and Identity*, 1–26. <https://doi.org/10.1080/15298868.2021.1939773>
- Runyon, M. K., & Deblinger, E. (2014). *Combined Parent-Child Cognitive Behavioral Therapy (CPC-CBT): An Approach to Empower Families At-Risk for Child Physical Abuse*. New York, NY: Oxford University Press.
- Runyon, M. K., Deblinger, E., & Steer, R. A. (2010). Group cognitive behavioral treatment for parents and children at-risk for physical abuse: An initial study. *Child & Family Behavior Therapy*, 32(3), 196–218. <https://doi.org/10.1080/07317107.2010.500515>
- Runyon, M. K., Cruthirds, S., & Deblinger, E. (2017). Evidence-based approaches to empower children and families at risk for child physical abuse to overcome abuse and violence. In L. Dixon, D. F. Perkins, C. Hamilton-Giachritsis, & L. A. Craig (Eds.), *The Wiley handbook of what works in child maltreatment: An evidence-based approach to assessment and intervention in child protection* (pp. 295–312). <https://doi.org/10.1002/9781118976111.ch18>
- Sege, R., Swedo, E. A., Burstein, D., Aslam, M. V., Jones, J., Bethell, C., & Niolon, P. H. (2024). Prevalence of positive childhood experiences among adults – Behavioral Risk Factor Surveillance System, four states, 2015–2021. *Morbidity and Mortality Weekly Report*, 73(17), 399–404. <https://doi.org/10.15585/mmwr.mm7317a3>
- Sihvonen, E. (2021). Pääkirjoitus [Perhepolitiikan käänne kohti vanhemmuutta](#) Lääketieteellinen Aikakauskirja Duodecim 2021;137(5):441–2
- Sosiaali- ja terveysministeriö. (2019). [Väkivallaton lapsuus: Toimenpidesuunnitelma 2020–2025](#) (Sosiaali- ja terveysministeriön julkaisu 2019:27).
- Sorkkila, M. & Aunola, K. (2020). Risk Factors for Parental Burnout among Finnish Parents: The Role of Socially Prescribed Perfectionism. *Journal of child and family studies*, 2020-03, Vol.29 (3), p.648–659. <https://doi.org/10.1007/s10826-019-01607-1>
- Sorkkila, M. & Aunola, K. (2021). Resilience and parental burnout among Finnish parents during the COVID-19 pandemic: Variable and person-oriented approaches. *The Family Journal: Counseling and Therapy for Couples and Families*. <https://doi.org/10.1177/10664807211027>
- Sorkkila, M., & Aunola, K. (2024). Kun vanhempi ei enää jaksa: miten tunnistaa vanhemmuuden uupumus ja tukea vanhempaa? *Terveydenhoitaja*, 57(2), 38–39.
- Sorsa T., Lehtonen N. & Rotkirch A. (2023) [Kuka haluaa lapsia 2020-luvulla?](#) Perhebarometri 2022. Väestöliitto, Väestöntutkimuslaitos, Katsauksia E57/2023.
- SOS-Lapsikylä (2025) [Vanhemmuuden puntari](#), tiedotteet 25.3.2025
- Thulin, J., Nilsson, D., Svedin, C. G., & Kjellgren, C. (2020). Outcomes of CPC-CBT in Sweden concerning psychosocial well-being and parenting practice: Children's perspectives. *Research on Social Work Practice*, 30(1), 65–73. <https://doi.org/10.1177/1049731519843352>
- Tilastokeskus (2025) [Perheet 31.12. muuttujina Vuosi, Perhetyyppi ja Tiedot](#), PxWeb
- Tilastokeskus (2024) [Lapsiperheiden keskimääräinen lapsiluku edelleen suurin Pohjois- ja Keski-Pohjanmaan maakunnissa vuonna 2023](#) | Tilastokeskus
- Ulkoministeriö (2007) [Yleissopimus lasten suojelemisesta seksuaalista riistoa ja seksuaalista hyväksikäyttöä vastaan](#) - Ulkoministeriö
- Ulkoministeriö (2011) [Yleissopimus naisiin kohdistuvan väkivallan ja perheväkivallan ehkäisemisestä ja torjumisesta](#) - Ulkoministeriö
- Vaghri, Z., Ruggiero, R., & Lansdown, G. (Eds.). (2025). *Children's rights-based indicators: Strengthening states' accountability to children*. Springer [doi:10.1007/978-3-031-71594-5](https://doi.org/10.1007/978-3-031-71594-5)
- Vuorenmaa, M., Ervasti, E. (2022) Toimintarajoitteisten nelivuotiaiden lasten väkivallan kokemukset. Teoksessa: [Vammaisten henkilöiden kokeman lähisuhdeväkivallan yleisyys ja palvelujen saatavuus: Määrällinen ja laadullinen tarkastelu](#). Luoma, M-L, Valtokari, M., Väre, A., Holm, M., Sainio, P., Ervasti, E., Vuorenmaa, M., Hiekkala, S., Leppäjoki-Tiistola, S., Heini, A., Purhonen, S. (toim.) Valtioneuvoston selvitys- ja tutkimustoiminnan julkaisusarja 2022:24 Julkaisija Valtioneuvoston kanslia.
- Vuorenmaa, M., Klementti, R., Paavilainen, M., Tuovinen, E., Viitanen, E. (2025) [Mitä esikouluikäisten lasten perheille kuuluu?](#) FinLapset-tutkimuksen kyselytiedonkeruun perustulokset. Terveyden ja hyvinvoinnin laitos, Työpäpö 3/2025. ISBN 978-952-408-452-9 (verkko), ISSN 2323-363X (verkko), <http://urn.fi/URN:ISBN:978-952-408-452-9>
- [Väkivallaton lapsuus -toimenpidesuunnitelma](#), Terveyden ja hyvinvoinnin laitos

LIITE 1. Käytetty kysymyspatteristo

Kaikilta vastaajilta kysyttiin:

Ovatko suomalaiset samaa vai eri mieltä väittämistä

(5=täysin samaa mieltä ja 1=täysin eri mieltä)

- Lasten ruumiillinen kuritus (ruumiillinen rankaiseminen) on ainakin
- poikkeustapauksissa hyväksyttävä kasvatuskeino
- Lapsen tukistaminen tai luunapin antaminen on ainakin
- poikkeustapauksissa hyväksyttävää
- Lasten ja vanhempien välillä esiintyviä ristiriitoja on ainakin
- poikkeustapauksissa oikeutettua ratkoa kohtuullista väkivaltaa käyttäen
- On ainakin poikkeustapauksissa hyväksyttävää, että vanhemmat käyttävät
- lapsiinsa lievää tai kohtuullista kuritusväkivaltaa
- Lapselle huutaminen on oikeutettu tapa puuttua lapsen huonoon
- käytökseen
- Ruumiillisella kurituksella (ruumiillisella rankaisemisella)
- uhkaaminen on
- ainakin poikkeustapauksissa hyväksyttävä kasvatuskeino
- Lapsen toistuva määrääminen yksin rauhoittumaan, esimerkiksi
- jäähyenkille on hyväksyttävä kasvatuskeino

Vastaajilta, joilla on alle 18 v lapsia kysyttiin:

- Ovatko he käyttäneet omien lastensa kasvatuksessa seuraavia keinoja
- (usein/joskus/ei): tukistaminen, luunappi, läimäytys, piiska, sormille
- näpätys, kovakourainen kiinni tarttuminen tai kovakourainen
- retuuttaminen, väkivallalla uhkailu
- Kaikilta vastaajilta kysyttiin:
- Salliiko laki lapsen ruumiillisen kurituksen (ruumiillisen rankaisemisen), kyllä/ei
- Ovatko vanhemmat kurittaneet (rankaisseet) ruumiillisesti lapsuudessa ennen 18 vuoden ikää, kyllä/ei
- Kuinka haitallisia lapsen kasvulle ja kehitykselle seuraavat asiat ovat vanhemman tekemänä (4=erittäin haitallista ja 1=ei lainkaan haitallista):
 - Piiskan antaminen
 - Lapsen tukistaminen
 - Lapsen uhkaaminen ruumiillisella kurittamisella
 - Lapsen huomiotta jättäminen eli niin sanottu mykkäkoulu
 - Lapselle huutaminen
 - Lapsen pelottelu esimerkiksi hylkäämisellä tai satuttamisella
 - Lapsen nälviminen tai vähättely
 - Lapsen määrääminen yksin rauhoittumaan, esimerkiksi
 - jäähyenkille tai omaan huoneeseen
 - Lapsen vakava puhuttelu
 - Toisen vanhemman haukkuminen tai mustamaalaaminen lapselle
 - Toisen vanhemman ja lapsen yhteydenpidon häiritseminen, esimerkiksi vanhempien eron jälkeen
 - Ovien paiskominen tai muu aikuisen aggressiivinen käytös, joka kohdistuu esineisiin tai tavaroihin, lapsen läsnä ollessa
 - Altistaminen vanhempien keskinäiselle haukkumiselle
 - Altistaminen vanhempien keskinäiselle kovaääniselle riitelylle
 - Altistaminen vanhempien keskinäiselle fyysiselle väkivallalle

